

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 70 gr. z odrośnięciem przez pocztę 11 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przesłania komunikacji, abonent niema prawa żądać postterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10-12. Nadastanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie wraza i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto csekowe P. K. O. Poznań 204, 252.

**Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!**

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 wiadomościach potocznych 50 gr., za reklamy na str. 4-lin. w udziale się przy częstym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo: w poniedziałek, środek i piątek. Przy sądownym sądzaniu należności rabat spada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzesku. — Za terminowy druk, przepisanie miejsca ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 139

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, sobota dnia 25 listopada 1933 r.

Rok XII

Narodowy Blok Gospodarczo - Społeczny

zjednoczył: przedstawiciele wszystkich zawodów i wszystkich klas społecznych, całe zdrowo myślące społeczeństwo pomorskie

Przeciwno nam idzie zbankrutowane partyjniactwo —
Wierzymy w zwycięstwo Prawdy nad fałszem-myśli twórczej nad demagogią.
**Każdy szczerzy patriota, któremu dobro miasta i dobro Państwa
leży na sercu, odda przy wyborach swój głos na**

Listę nr. 1

**NARODOWEGO
BLOKU
GOSPODARCZO —
SPOŁECZNEGO**

Hitler w roli niewinnego baranka.

Dwugodzinny wywiad o stosunkach w Europie.

PARYŻ. Fernand de Brinon, specjalny wysłannik pism paryskich, odbył w dniu 16. bm. prawie 2-godzinny rozmowę z kanclerzem Hitlerem. Wrażenia z tej rozmowy ogłasza publicysta w „Matinée” i „Information”.

Zdaniem Hitlera, niema w Europie żadnego sporu, który usprawiedliwiłby wojnę. Wszystko może być załatwione między rządami narodów, o ile posiadają one poczucie honoru i odpowiedzialności. Istnieje Polska, ożywna godnym podziwu duchem patriotycznym, istnieją obok niej Niemcy, niemniej przywiązane do swych tradycji. Pomiedzy obu państwami mamy rozdźwięki, punkty tarcia, zrodzone ze złego traktatu, ale niema nic, coby warte było rozlewu krwi.

Znieważono mnie — mówić miał kanclerz — powtarzając ustawicznie, że chcę wojny. Czyż jestem szaleńcem? — Wojny? Ależ ona nic nie ureguluje, pogorszyłaby tylko stan obecny świata. — Jakżeż mógłbym pragnąć nowej wojny, skoro skutki ostatniej wielkiej zawieruchy ciążyą jeszcze na nas.

Mam przed sobą długą pracę wewnętrzną. Zwróciłem narodowi poczucie jego honoru. Pragnę mu jeszcze z powrotem dać radość życia i myślenie, że będą niweczyć moją pracę przez nową wojnę? Dajmy spokój!

„Gdybym, spotykając przypadkiem francuskiego ministra, powiedział mu w czasie rozmowy we dwójkę „po rozwiązaniu kwestji Saary, uważam, że niema rozdźwięku, który mógłby nas dzielić, mógłbym zrozumieć, gdyby mi powiedziano: Hitler ma uboczne myśli. Będziemy mieli niespodzianki. Ale wobec mojego ludu, od którego zażądałem uroczystej aprobaty, powiedziałem to samo. Powiedziałem kilka razy, że los Alzacji i Lotaryngji jest uregulowany. Naród dał swoją odpowiedź. Czegoż można pragnąć jeszcze więcej.

Ale mówimy teraz o niebezpieczeństwie Francji. Gdyby mi powiedziano, co mogę dla niej uczynić, zrobiłbym to chętnie, o ileby nie chodziło o ujmę na honorze lub o groźbę dla naszego kraju. Tak więc pewien dziennikarz angielski napisał, że dla uspokojenia Europy trzeba pogodzić Francję i Niemcy i dać

Francji dodatkowe bezpieczeństwo w postaci aljansu defensywnego z Anglią. Jeżeli chodzi o taki aljans, chętnie się na to pisze, bo nie mam najmniejszego zamiaru atakowania swych sąsiadów. Polska to teraz rozumie, gdyż zna ona Niemcy lepiej.

Czołowy kandydat endecki współpracuje z Niemcami!

Znaną jest powszechnie rzeczą, że przywódca Endecji mimo, iż stale w swej prasie i na zebraniach występują rzekomo przeciwko Niemcom. Równocześnie zaś zarzucają obozowi prorządowemu jakieś przez nich wymyślone przemyślenia itp. bzdury. Jednak twarda rzeczywistość wykazuje co innego.

Znanym jest p. von Wysotzky z Kościerzyny, który za paszkwil przeciwko Polsce uzyskał doktorat praw na uniwersytecie niemieckim, a dziś jako pan Wysocki jest głównym filarem endecji w Kościerzynie. Wypadków takich można przytoczyć więcej. Ostatnio z wyborami do rad miejskich mamy do zanotowania jeszcze jeden jawny dowód współpracy endecków z Niemcami, i to nietylko Niemcami — obywatelami polskimi, ale i współpracy z konsulem niemieckim.

Oto na liście endeckiej w Świeciu w okręgu Nr. II figuruje jako czołowy kandydat AUGUST BUDYCH, em. nauczyciel. Pan ten zwrócił się

do przedstawiciela Rzeszy Niemieckiej w Polsce o pomoc wobec władz polskich w sprawie renty. Konsulat naturalnie odmówił mu jako obywatelowi polskiemu pomocy, poradził mu jednakże, że, o ile zalicza się do narodowości niemieckiej, winien zwrócić się o pomoc do Wohlfahrtsbundu w Grudziądzu. Pismo konsulatu nosi datę 27. VII. 1933 r. Nr. Rent. 22098.

W ten sposób dokumentuje p. Budych, wielki działacz Stronnictwa Narodowego, że niema zaufania do władz polskich, życząc sobie ażeby w sprawę wewnętrzną polskie mieszały się postronne państwa, tak, jak to miało miejsce przed rozbiorem-Polski.

Wstyd i hańba Panowie Endecy! którzy się mienicie być obrońcami polskości.

Społeczeństwo musi się bronić właśnie przed wami, którzy grupujecie się w obozie Obrony Samorządu, mając Budychów na czele.

—o—

Burzliwe zebranie Niemców w Grudziądzu

BUTNE NIEMIASZKI.

Grudziądz. W związku z wyborami do Rady miejskiej w Grudziądzu zostało zwołane na 20 bm. niemieckie zebranie przedwyborcze, na które zjawili się około 300 osób. W czasie przemówienia niejakiego Wiesego z Bydgoszczy, który wspominał o Hitlerze powstało ogólne zamieszanie.

Część znajdujących się na sali osób poczęła wznosić okrzyki oraz domagała

się, aby przemawiano po polsku.

Po pewnym czasie zamieszanie to zamieniło się w bójkę, powodem której było wyciągnięcie przez wspomnianego prelegenta Niemca rewolweru, którym zaczął wymachiwać. Przybyła na miejsce policja rozproszyła zgromadzonych poczem spokój w pełni przywrócono.

Groźny pożar.

Lipno. W nocy z 19 na 20 bm. w majątku Złotopole, należącym do p. Lipczyńskiego, wybuchł groźny pożar.

Od rury piecyka żelaznego, umieszczonego na poddaszu pałacu, zapalił się cały budynek. Pożar, mimo wielkiej wicherury, zdołano zlokalizować, nie dopuszczając do zapalenia się budynków gospodarskich. Pałac jednak spłonął doszczętnie.

W gaszeniu pożaru brało udział 5 okolicznych straży pożarnych ochotniczych, pracując przez całą noc i dzień następnym. Straty wynoszą około 100 tys. złotych. —

Tragiczne zderzenie

Lwów. „Gazeta Poranna” donosi, że pod stacją Hermanów na linii kolejowej Lwów—Podhajce pociąg najechał na przejeździe na furmankę.

Trzy osoby odniosły ciężkie rany. Jedna z nich wkrótce zmarła, dwie zaś odstawiono do Szpitala Powszechnego w Lwowie.

70 tysięcy studentów w Związkach Bojowych.

Berlin. Nowo powstały związek narodowo-socjalistycznych korporacji akademickich połączył się z tak zwanym niemieckim pogotowiem bojowym w zrzeszenie bojowych związków studenckich. —

Połączone związki liczą razem około 70.000 akademików, władających bronią. —

Blogosławieństwo Ojca Świętego dla Marszałka Piłsudskiego.

P. Marszałek Polski Józef Piłsudski w otoczeniu małżonki i córek i w obecności szefa gabinetu min. spraw wojsk. ppłk. dypl. Sokołowskiego przyjął w Belwederze na specjalnej audjencji biskupa polowego ks. Gawlinę.

Ks. biskup Gawlina wręczył uroczysto Marszałkowi Polski medal jubileuszowy od Ojca Świętego oraz przekazał blogosławieństwa i pozdrowienia Ojca Świętego dla Marszałka Piłsudskiego i Jego rodziny.

Nowy wiceminister komunikacji.

Warszawa. Pan Prezydent Rzeczypospolitej mianował majora dyplomowanego inż. *Juljana Marjana Piasec-*

kiego podsekretarzem stanu w Ministerstwie Komunikacji w 3-cim stopniu służbowym. —

Zwycięski pochód jedynki

Warszawa. Do dnia 18 listopada wybrano do Rad Gromadzkich na Wileńszczyźnie 5137 radnych, w tej liczbie 4932 radnych otrzymało mandaty z listy nr. 1; — 205-u z list opozycyjnych.

Na terenie woj. Kieleckiego wybrano dotychczas do Rad Gromadzkich 12.982 radnych. Z listy nr. 1 przeszło 12.281 kandydatów; — z listy opozycyjnych 701. —

WIELKI MRÓZ NA WILEŃSZCZYZNIE.

Nocy ubiegłej na Wileńszczyźnie zanotowano 20 stopni mrozu.

PONOWNE WYBORY W MADRYCIE

Paryż. Z Madrytu donoszą, że ponowne wybory w stolicy państwa definitywnie zostały wyznaczone pomimo protestu socjalistów na dzień 3-go grudnia. —

TRASA LOTU OKRĘŻNEGO CHALLENGE 1934.

Na zwołanej przez Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej, międzynarodowej konferencji Challenge ustalona została trasa lotu okrężnego Challenge'u. Długość tej trasy wynosić będzie około 9.500 kilometrów, a więc będzie blisko o 2.000 km. dłuższą niż w roku 1932. —

Lot okrężny rozpocznie się w Warszawie i bieć będzie przez następujące lotniska: Królewiec — Berlin — Kolonja — Paryż — Bordeaux — Pau — Madryt — Sewilla — Casablanka — Meknes — Sidi Bel Abbes — Algier — Biskra — Tunis — Palermo — Neapol — Rzym — Rimini (Padwa) — Zagrzeb — Wiedeń — Brno — Praga — Katowice — Lwów — Wilno — Warszawa.

ŻYDZI CHCĄ SIĘ OSIEDLIĆ W TURCJI.

Wiedeń. „Neues Wiener Abendblatt” donosi ze Stambułu, że londyńskie towarzystwo kolonizacji żydów wniosło do rządu tureckiego prośbę o zezwolenie na osiedlenie się w Turcji 300 tys. żydów.

Memoriał towarzystwa zwraca uwagę, że wśród imigrantów znajdują się finansyści i uczeni, co mogłoby być dla Turcji korzystne.

Co do miejsca osiedlenia i cyfry imigrantów zapasć ma wkrótce decyzja.

PO SUSZY — OBERWANIE CHMUR.

Ogromne straty materialne wskutek powodzi.

Capetown. Dwuletnia posucha, której ofiarą padło wielu ludzi i miliony bydła, skończyła się oberwaniem chmur we wszystkich prowincjach.

W Transwaalu powódź uszkodziła linię kolejową Capetown — Johannesburg i zatopiła mosty, w Natalu zaś zmiotła tysiące sztuk bydła.

Liczba osób, które utonęły wskutek powodzi, nie jest dotychczas znana. — Miasta, położone nad tamami, zostały ewakuowane.

ARESZTOWANIE OSZUSTA.

Sosnowiec. Z polecenia sędziego śledczego w Sosnowcu aresztowano w Łodzi, po uprzednim dokonaniu rewizji, łódzkiego grosiste węglowego i przemysłowca Bernarda Glassa. Aresztowanie Glassa pozostaje w związku z oszukiwaniem prowadzeniem ksiąg handlowych, przez co Skarb Państwa poniósł straty.

Przyjęcie u Pani Marszałkowej Piłsudskiej.

Warszawa. U Pani Aleksandry Piłsudskiej odbyło się przyjęcie, które zaszczylił swoją obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej z Małżonką, Pan Marszałek Piłsudski. Obecni byli także pp. ministrowie *Nakonecznikow-Klukowski, Zarzycki i Butkiewicz, J. E. ks. kard. Kakowski*, członkowie korpusu dy-

plomatyckiego z ambasadorem Laroche, generalicja z gen. *Rydzem-Śmigłym* i wyżsi wojskowi.

W przyjęciu uczestniczyli również bawiący w Warszawie oficerowie lotnictwa czeskosłowackiego z gen. *Pfairem*. —

—o—

Wydanie sądom czterech posłów

Katowice. Obradowała Komisja regulaminowa sejmu śląskiego, zajmująca się sprawą wydania sądom państwowym 4 posłów: *Korfantego (ChD)*, — *Hagera (ChD)*, — *Prokopa (N. Ch. Z. P.)* i *Ochmana (Klub niemiecki)*.

Wydania pierwszych 3 posłów t. j. *Korfantego, Hagera i Prokopa* sądy do-

magają się w związku ze skargą oskarżenia prywatnego, natomiast pos. *Ochman* oskarżony jest o zatajenie swych dochodów przy zeznawaniu o podatku dochodowym.

Mianowicie pos. *Ochman* w r. 1930 i 1931 podał urzędowi skarbowemu wysokość swych dochodów na 7000 zł., — tymczasem w skardze do Ligi Narodów podał dochód kilkakrotnie wyższy. — Urząd Skarbowy domaga się wyjaśnienia tych sprzeczności, uważając, że, albo poseł *Ochman* podał fałszywie swój dochód dla zmniejszenia dochodów Skarbu Państwa, albo też chciał uzyskać należące się odszkodowanie z Ligi Narodów.

W dyskusji poseł *Witczak* zgodnie ze stanowiskiem N. Ch. Z. P. domagającego się usunięcia nietykalności poselskiej, zgłosił wniosek o wydanie wszystkich czterech posłów sądom państwowym, motywując to tem, że każdy poseł obowiązany jest jeszcze bardziej, niż inni obywatele do szanowania praw państwowych. —

Po krótkiej dyskusji komisja uchwaliła wydać sądom wszystkich 4-ch posłów. —

*

Rada Miejska bez współpracy z Rządem

to ruina Obywateli!

Dlatego też głosujemy wszyscy bez wyjątku:

Kupcy, Rzemieślnicy, Rolnicy, Urzędnicy i Robotnicy

na listę Nr. 1

Strach ma wielkie oczy

TAJNOŚĆ CZY JAWNOŚĆ GŁOSOWANIA.

Prasa opozycyjna prowadzi od szeregu dni zaciętą kampanję na rzecz tajnego głosowania. Ponieważ kampanja ta ma na celu wyraźne tumanienie wyborców i wywołanie w czasie wyborów zamętu, zmuszeni jesteśmy oświadczyć, co następuje:

Tajność aktu wyborczego zagwarantowana została artykułem 11 Konstytucji, a jeśli chodzi o wybory do Rad Miejskich artykułem 39 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. (Dz. Ustaw nr. 35 par. 294) i tajności tej nikt nie może kwestjonować.

Jednakże ani Konstytucja, ani ordynacja wyborcza ani też cytowana przez nas ustawa z dnia 23. 3. 1933 r. nie kwestjonuje prawa wyborcy do jawnego i swobodnego wyrażania i manifestowania swych przekonań do chwili spełniania przez niego aktu głosowania. Wyborca ma w zasadzie prawo do swobodnego zachowywania się do chwili głosowania i nie go w tej mierze nie krępuje i nie zmusza do ukrywania swoich przekonań oraz do zatajenia i ukrywania treści kartki, jaką ma zamiar złożyć do urny, byle tylko zachowanie się wyborcy nie nosiło charakteru agitacyjnego i nie stanowiło zakłócenia porządku publicznego, ponieważ agitacja i zakłócenie porządku publicznego w lokalu wyborczym są karalne. Wobec tego głosowanie jawne przez nieukrywanie kartki, którą ma się zamiar włożyć do koperty, nie jest naruszeniem postanowień ordynacji wyborczej.

Nie można bowiem nikomu odmawiać prawa korzystania z przywilejów wyborcy, o tyle, o ile to jemu samemu odpowiada. W konsekwencji bowiem musianoby również pociągnąć do odpowiedzialności tych wyborców, którzy będąc zapisani na spisach wyborców, do aktu tego nie sta-

nieli, czyli nie skorzystali ze swojego prawa.

Dla potwierdzenia naszego stanowiska pozwolimy sobie przytoczyć odnośne ustępy z pisma okólnego Generalnego Komisarza Wyborczego z dnia 31. 10. 1930 r. nr. 1250/50 rozesłanego do przewodniczących okręgowych komisji wyborczych w formie instrukcji:

W instrukcji Gen. Komisarza Wyborczego czytamy:

„Wedle obowiązującej ordynacji wyborczej tajność wyborów polega na złożeniu głosów trybem wskazanym w art. 70 do 73 i wyborca zachowując ten tryb, tem samem czyni zadość zasadzie tajności wyborów. Pogwałcić zasadę tajności wyborów może tylko obwodowa komisja wyborcza — gdyby zastosowała jakikolwiek inny sposób głosowania, wyborca sam zaś tego uczynić nie może. — Natomiast inne znaczenie ma sposób zastosowania się wyborcy przy wykonywaniu ustalonych przez ordynację wyborczą czynności wyborczych. W tej mierze ordynacja wyborcza wymaga jedynie, aby wyborca pod groźbą wydalenia z lokalu wyborczego nie zakłócał spokoju i nie agitował, wygłaszając przemówienia, rozdając karty do głosowania lub innym jakimkolwiek sposobem. Zakazu zaś ujawniania przez wyborcę zamiaru głosowania na rzecz jakiegokolwiek określonej listy — ordynacja wyborcza nie zawiera i nie można uważać za pogwałcenie zasady tajności wyborów, gdy wyborca, oświadczywszy głośno, że oddaje głos na pewną listę, w dalszym ciągu wykonywa przepis art. 70—73 ord. wyborczej.

Ten punkt widzenia Generalnego Komisarza podzielił również Sąd Najwyższy.

Informacje

CZY I JAKIE PODATKI MOGĄ BYĆ UMORZONE.

Ministerstwo Skarbu, doceniając bardzo trudne położenie rolnictwa, wydało w dniu 2. 8. 1933 r. okólnik Nr. L. D. V. 36113/I/33, którym zostały przedłużone terminy umarzania niektórych podatków. Do 30 grudnia 1933 można jeszcze wnieść podania do Izby Skarbowej o umorzenie niżej wyszczególnionych podatków.

Ponieważ rolnicy nie pamiętają o tem, że mogą zwrócić się do władz skarbowych o umorzenie zaległych podatków, w krótkości podajemy, co następuje:

1. Umorzone mogą być zaległości podatkowe, powstałe przed dniem 31 grudnia 1931 r.
2. Umorzeniu mogą ulec następujące zaległości podatkowe w poniżej podanych granicach:
  - a) podatek przemysłowy do 10.000 zł,
  - b) podatek dochodowy z działu I ustawy do sumy 5.000 zł,
  - c) podatek majątkowy do sumy 10.000 zł,
  - d) podatek od kapitałów i rent do 1.000 zł,
  - e) podatek gruntowy do sumy 1.500 zł,
  - f) podatek od nieruchomości do sumy 1.000 zł,
  - g) podatek od lokali do sumy 500 zł.

Niezależnie od sum wyżej wyszczególnionych, które obejmują tylko należności skarbowe, Izby skarbowe mogą umarzać przypadające od tych sum dodatki państwowe i samorządowe. Władze skarbowe są również upoważnione do umarzania grzywien, przypadających za czas do 31 grudnia 1931 czyli t. zw. kar za zwłokę, do wyżej wymienionych podatków i danin skarbowych.

Podając powyższe do wiadomości, podkreślamy, że korzystanie rolników z dobrodziejstwa umarzeń podatkowych jest bardzo małe, co przypisać należy nieumiejętności zabrania się do tej sprawy. Dlatego każdy rolnik, mający zaległości skarbowe, a nie mogący ich z powodu trudności gospodarczych zapłacić, winien niezwłocznie zasięgnąć w tej sprawie porady w Sekretarjacie Towarzystwa Rolniczego Powiatowego, Szkoła Rolniczej, u pp. Instruktorów lub w Izbie Rolniczej.

Sprawy tej rolnicy nie powinni zaniedbywać, bo termin wnoszenia podań jest krótki, a mianowicie do 31 grudnia 1933.

Wynagrodzenie sołtysów.

PROJEKT ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH O WYNAGRODZENIU SOŁTYSÓW.

W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych opracowany został następujący projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o wynagrodzeniu sołtysów.

Na podstawie art. 20 p. 9) ustawy z dnia 23. III. 33 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 1.

Uposażenie sołtysów płatne jest z dochodów gromady. Gdy na ten cel gromada nie posiada dostatecznych środków, uposażenie sołtysa pokrywane jest z funduszy gminy. Orzekanie o braku przez gromadę środków na uposażenie sołtysa należy do Wydziału Powiatowego. Odwołanie w tej sprawie rozstrzyga wojewoda przy współudziale Wydziału Wojewódzkiego z głosem stanowczym.

§ 2.

Najwyższe normy wynagrodzenia sołtysów są następujące:

Dz. odległości siedziby sołtysa od urzędu gminnego nieprzekraczającej klm. i przy liczbie ludności.	Wysokość wynagrodzenia	przy odległości	
		od 5 do 10 klm	ponad 10 klm
do 50 mieszk.	5 zł mies.	10%	20%
od 50—100 „	7 „ „		
100—200 „	10 „ „		
200—300 „	12 „ „		
300—400 „	14 „ „		
400—500 „	16 „ „		
500—600 „	18 „ „		
600—800 „	20 „ „		
800—1000 „	25 „ „		
1000—1500 „	30 „ „		
1500—2000 „	35 „ „	5%	10%
2000—2500 „	40 „ „		
2500—3000 „	45 „ „		
ponad 3000	50 „ „		

10% DODATEK DO PAŃSTW. PODATKU GRUNTOWEGO I PRZEMYSŁOWEGO.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. został wprowadzony niezależnie od 10% dodatku, pobieranego na mocy ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 16, poz. 82) dodatek 10% do podatku państwowego gruntowego, z wyłączeniem podatku przypadającego od wszystkich gruntów położonych na obszarze województw: wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, powiatów: kowelskiego, kostopolskiego, sarnieńskiego i lubomelskiego województwa wołyńskiego, jakoteż powiatów: białostockiego, bielskiego, sokólskiego, wolkowskiego i grodzieńskiego województwa białostockiego oraz z wyłączeniem podatku przypadającego od płatników opłacających ten podatek z zastosowaniem regresji i od państwowego podatku przemysłowego, przypadającego od obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I do V kategorii świadectw przemysłowych (część II lit. c taryfy stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 17, poz. 110).

Dodatek ten nie będzie pobierany do podatków samorządowych ani też do 10% dodatku wprowadzonego ustawą z dnia 12 lutego 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 82).

Dodatek ten będzie pobierany do należności przypadających z tytułu II raty państwowego podatku gruntowego za rok 1933 i I raty tegoż podatku za rok 1934.

Dodatek zaś 10% do państwowego podatku przemysłowego będzie pobierany do należności z tytułu państwowego podatku przemysłowego od obrotów osiągniętych w okresie od 1 października 1933 r. do 30 września 1934 r.

Płatnicy, płacący zaliczkami miesięcznie opłacają 10% miesięcznie, oraz całą sumę ci, co kwartalnie uiszczają w ratach kwartalnych.

Przedsiębiorstwa czynne przez cały rok płacą w wysokości ¼ części 10% dodatku za miesiąc od października do grudnia 1933 r., zaś takie, które czynne są przez część roku, powstałe przed 1 październikiem 1933 r. płacą w wysokości odpowiadającej sumie 10% dodatku obliczonego za cały czas trwania przedsiębiorstwa.

Dodatki te płaci się wraz z uiszczeniem całych należności w terminach ich płatności. Niewpłacony w tych terminach 10% dodatek podlega przymusowemu ściąganiu łącznie z należnością główną, przyczem od dodatku tego nie będą pobierane kary za zwłokę ani odsetki za odroczenie.

ZMIANA USTAWY O PODATKU WYRÓWNAWCZYM DLA GMIN WIEJSKICH.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 20 marca 1931 r. o samodzielnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich postanawia się: Ustęp 1 art. 8 ustawy z dnia 20 marca 1931 r. o samodzielnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 172) ulega zmianom następującym:

1) w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy: „do dnia 31 marca 1934 r.“;

2) w zdaniu drugim wyrazy „w tym okresie“ zastępuje się wyrazami: „w okresie od dnia 1 kwietnia 1931 r. do dnia 31 marca 1934 r.“

PAŃSTWOWY PODATEK OD UBOJU.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. został postanowiony państwowy podatek od uboju. Podatkowi temu podlega ubój bydła rogatego, cieląt i nierogacizny, nie podlega zaś ubój zwierząt przeznaczonych do spożycia na własnym gospodarstwie domowym. Podatek od uboju wynosi:

- od 1 sztuki bydła rogatego 3 zł,
- od 1 sztuki cielęcia 50 gr,
- od 1 sztuki nierogacizny 1,50 zł.

Podatek od uboju winien być opłacony przed ubojem zwierzęcia. Podatek ten może być zwrócony, jeżeli ubój, od którego uiszczono podatek, nie nastąpił, lub jeżeli przy urzędowym badaniu, dokonanym po uboju, mięso zwierzęcia zostało uznane za niezdatne do spożycia, przyczem:

- a) w razie całkowitego uznania mięsa za niezdatne do spożycia, następuje zwrot podatku w pełnej wysokości,
- b) w razie uznania mięsa za warunkowo zdatne lub mniej wartościowe, następuje zwrot podatku w połowie wysokości.

Podatek od uboju pobierają: w gminach utrzymujących rzeźnię, te gminy; w innych gminach organa, pobierające opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa na podstawie art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 60, poz. 454).

Na pokrycie kosztów związanych z poborem państwowego podatku od uboju władze samorządowe zatrzymują sobie 3% pobranego podatku

JAK BĘDZIE PŁACONY PODATEK OD UBOJU?

Ogłoszone zostało rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu do dekretu Prezydenta R. P. z dnia 27 października br. o państwowym podatku od uboju.

W myśl tego rozporządzenia wykonawczego państwowy podatek od uboju winien być wpłacony przed ubojem zwierzęcia. Pobór państw. podatku od uboju odbywać się będzie przy pomocy specjalnych znaczków wartościowych, których wzór ustali minister skarbu.

Wymiar podatku od uboju z reguły nie będzie miał miejsca. Wymiar podatku nastąpi tylko wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że podatnik uchylił się od obowiązku uiszczenia należnego podatku w całości lub w części.

Wymiar uskuteczniomony będzie w sposób doraźny lub w zwykłym trybie postępowania. W sposób doraźny uskuteczni się wymiar dla tych osób, które nie uiszczyły należnego podatku i zostały przychwycone na usiłowaniu wprowadzenia do obrotu handlowego mięsa, pochodzącego z uboju nieopodatkowanego. W pozostałych przypadkach uskuteczni się wymiar w zwykłym trybie postępowania.

Wnieście odwołania nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego. Zaległe kwoty podatku ściągać mają skarbowe organa egzekucyjne na podstawie obowiązujących przepisów. Kontrola prawidłowości poboru podatku przez władze samorządowe przeprowadzana będzie przez władze skarbowe. Kontroli dokonywać mają właściwe terytorjalne urzędy skarbowe przez porównywanie pobranego podatku z danymi co do ilości uboju lub ilości zwierząt badanych, uwidocznionych w księgach.

Z rozporządzenia wykonawczego ministra skarbu wynika, że podatek od uboju opłacać będą koszarzy, szpitale, więzienia, zakłady wychowawcze, schroniska i przytułki, hotele, pensjonaty, domy zajezdne, jadalnie, jakoteż własne gospodarstwa rzeźników, masarzy, osób handlujących mięsem oraz osób, zarządzających zakładami i przedsiębiorstwami, wyżej wymienionymi. Jak bowiem zaznaczone jest w rozporządzeniu wykonawczym ministra skarbu, zakłady i przedsiębiorstwa powyższe nie uważane są za własne gospodarstwa domowe, które — jak wiadomo — zwolnione są od płacenia podatku od uboju.

Natomiast państwowemu podatku od uboju nie podlega ubój zwierząt, przeznaczonych na eksport zagranicę, jakoteż ubój prosiąt, nie przekraczających 30 kg żywej wagi.

SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, OPODATKOWANIE KWASU OCTOWEGO I DROZDZY.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. wprowadza się zmiany w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 568).

Art. 41 otrzymuje brzmienie następujące:

„Państwowy Monopol Spirytusowy będzie wprowadzał do obrotu monopolowe wyroby wódczane oraz spirytus na cele domowo-lecznicze bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z którymi zawrze umowy.

Ceny wyrobów wódczanych oraz spirytusu na cele domowo-lecznicze ustala Minister Skarbu.

W art. 45 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie następujące:

„W opłacie monopolowej od 1 litra 100% spirytusu na cele konsumcyjne mieścić się będzie udział na rzecz związków komunalnych i samorządu wojewódzkiego w wysokości 14% obowiązującej w każdym czasie opłaty monopolowej (art. 14)“.

Na sprzedaż wszelkich napojów alkoholowych zawie-

rających więcej niż 4,5% alkoholu, oraz spirytusu na cele domowo-lecznicze, z wyjątkiem litrowej sprzedaży o ile sprzedaż tę prowadzi się na mocy umowy z Państwowym Monopolem Spirytusowym — potrzebne jest pozwolenie władzy skarbowej.

Minister Skarbu jest upoważniony m. in. do wydawania w drodze rozporządzeń przepisów normujących nadawanie, wygaszanie, wycofanie zezwoleń. Przepisy te mogą przewidywać wycofywanie tych zezwoleń bez podania powodu.

SPRZEDAŻ SOLI.

W Dzienniku Ustaw Nr. 84 z dnia 29 października 1933 r. ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o sprzedaży soli jadalnej.

Na mocy tego rozporządzenia od 1 stycznia 1934 r. sprzedaż soli nie wymaga uzyskiwania zezwolenia władzy skarbowej. Polski Monopol Solny wprowadzać będzie sól do obrotu bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z którymi zawrze odpowiednie umowy.

Koncesje na wolne składy, hurtownie i rozdzielcze składy soli wygasają z dniem 1 stycznia 1934 r.

SPRZEDAŻ WYROBÓW TYTONIOWYCH.

Koncesje wygasają 31 grudnia 1933 r.

W Dzienniku Ustaw z dnia 29 października 1933 r. ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Według tego rozporządzenia, które weszło w życie dnia 1 bm., sprzedaż wyrobów tytoniowych nie wymaga uzyskiwania zezwolenia. Minister Skarbu może w drodze rozporządzenia nakładać obowiązek zgłaszania rozpoczęcia sprzedaży wyrobów tytoniowych, jako też i obowiązek zawiadamiania władzy skarbowej o zaniechaniu tej sprzedaży.

Bez zezwolenia władzy skarbowej nie wolno:

- a) prowadzić ulicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych, a w szczególności sprzedaży w budkach, kioskach itp.
- b) sprzedawać wyrobów tytoniowych w pomieszczeniach dworców kolejowych i autobusowych oraz w innych określanych przez Ministra Skarbu składach lub miejscach użytku publicznego.

Zezwolenia na sprzedaż wyrobów tytoniowych mogą być nadawane wyłącznie tylko inwalidom i wdowom i sierotom po inwalidach oraz w wyjątkowych przypadkach innym szczególnie dla Państwa zasłużonym osobom jako to: uczestnikom walk o niepodległość Państwa, byłym wojskowym itp.

Do koncesjonariuszy hurtowych, którzy otrzymali koncesje na tę sprzedaż przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, stosowane będą do dnia 31 grudnia 1933 r. dotychczasowe przepisy prawne; koncesjonariusze ci zachowują przez ten okres swe prawa i obowiązki, wynikające z tych przepisów.

Z dniem 31 grudnia 1933 r. koncesje na hurtową sprzedaż wyrobów tytoniowych, nadane przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, oraz prawa i obowiązki z tych koncesyj wynikające, o ile na mocy dotychczasowych przepisów prawnych wcześniej nie wygasną lub nie zostaną cofnięte, wygasają.

Jednocześnie weszło w życie rozp. wykonawcze Min. Skarbu do powyższego Rozp. Prezyd. Rz. o sprzedaży wyrobów tytoniowych, które reguluje szczegółowo sprawę ulicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych oraz wydawanie zezwoleń na powyższą sprzedaż przez urzędy skarbowe akcyz i monopoli państwowych.

ZMIANY W USTAWIE O OCHRONIE LOKATORÓW.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. zostały wprowadzone następujące zmiany do ustawy o ochronie lokatorów z dnia 11-go kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406) w art. 1 lit. a) „budynki, będące własnością Skarbu Państwa, oddane w zarząd powierniczy i użytkowanie przedsiębiorstwom „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, a przeznaczone na kolejowe bądź pocztowe cele służbowe lub na pomieszczenie pracowników kolejowych bądź pocztowych, oraz budynki, położone na dworcu, stacji i linii kolejowych, będące własnością kolei prywatnych użytku publicznego i przeznaczone na cele wyżej wymienione“;

w art. 1 lit. b) skreśla się wyrazy końcowe części I-ej „lub urzędów i agencji pocztowych przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“.

REGULOWANIE ZALEGŁYCH KOSZTÓW LECZENIA UBOGICH CHORYCH I KOSZTÓW OPIEKI SPOŁECZNEJ.

Jak już donosiliśmy rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 249) umarza się sumy należne państwowym zakładom leczniczym od związków samorządowych i związków wspierania ubogich z tytułu kosztów leczenia ubogich chorych, które powstały przed dniem 1 kwietnia 1932 r.

Umarza się też należności od związków samorządowych i związków wspierania ubogich względem publicznych zakładów leczniczych nieobjętych art. 1 z tytułu kosztów leczenia ubogich, jak również sumy należne od zwią-

zków samorządowych lub wspierania ubogich z tytułu zakładowej lub pozakładowej opieki społecznej, o ile należności te powstały przed 1 kwietnia 1951 r.

Upoważnia się też władze nadzorcze nad związkami samorządowymi i związkami wspierania ubogich do odraczania spłaty, rozkładania na raty i ustalania terminów spłaty przez poszczególne związki samorządowe i ubogich chorych, o ile należności te istniały przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, a to w przypadkach niemożności uiszczenia należności mogą władze nadzorcze umorzyć należności te do 75% ich wysokości. Postanowienie to nie dotyczy zakładów leczniczych, będących własnością państwowych szkół akademickich i prowadzonych przez te szkoły. W razie umorzenia sum od samorządów klinikom uniwersyteckim ulegają równocześnie sumy, należące od klinik odnośnym samorządom.

ZIEMIA ZA ZALEGŁE PODATKI PRZENACZONA NA PARCELACJĘ.

W tych dniach ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne. Najważniejsze postanowienia tego dekretu są następujące:

Państwo przejmować będzie grunty za zaległe podatki i daniny publiczne, tak państwowe, jak i samorządowe, z majątków, liczących powyżej 200 hektarów przestrzeni.

Również może być przejęta ziemia z takich majątków, za zaległe należności z tytułu pożyczek długoterminowych, udzielonych przez banki państwowe lub instytucje kredytu długoterminowego, a także za zaległości na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych. W tych wypadkach jednak odpowiednie instytucje winny porozumieć się z właścicielem majątku.

Przejęte grunty przeznaczone będą przedewszystkiem na parcelację, która będzie przeprowadzana według zasad, stosowanych przy parcelacji gruntów państwowych, dokonywanej na podstawie przepisów o wykonaniu reformy rolnej, przyczem kolejność nabywców, przewidziana w przepisach, oraz normy obszaru działek, tworzonych przy parcelacji, nie będą stosowane. Zasady płacenia należności za nabywane działki określać będzie Minister Rolnictwa i R. R. w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Bardzo ważnym przepisem dekretu jest to, że na wniosek właścicieli gospodarstw karłowatych — gospodarstwa te mogą być nabywane przez Skarb Państwa i wartość ich może być zaliczona na rachunek ceny kupna działek, nabywanych z parcelacji.

Osobne przepisy mają określić dokładnie uproszczoną formę nabywania karłowatych gospodarstw, oraz ułatwienia, jakie będą stosowane przy zbyciu z wolnej ręki gospodarstw, sprzedawanych przez właścicieli w celu nabycia działek z parcelacji. Postanowienia o wszczęciu postępowania w celu przejęcia gruntów wydaje wojewoda na wniosek prezesa Izby Skarbowej. Postanowienia te są ostateczne, to znaczy, nie podlegają zaskarżeniu do wyższej instancji.

ZNIESIENIE URZĘDÓW ZIEMSKICH.

W nr. 85 Dziennika Ustaw ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października br., w myśl którego od dnia 1 stycznia 1954 r. Okręgowe i Powiatowe Urzędy Ziemskie zostaną zlikwidowane, uprawnienia zaś i obowiązki Okr. Urzędów Ziemskich przechodzą na wojewodów, zaś Powiatowych Urzędów Ziemskich na starostów.

Pozatem rozporządzenie powyższe ustanawia przy każdym województwie — wojewódzkie komisje ziemskie, których przewodniczącymi są wojewodowie, zaś przy ministerstwie rolnictwa — Główną Komisję Ziemską.

Zadaniem Wojewódzkich Komisji Ziemskich będzie orzekanie w sprawach, które będą przekazane rozporządzeniami, zaś zadaniem Głównej Komisji Ziemskiej rozpoznawanie odwołań od Wojewódzkich Komisji Ziemskich.

ZMIANA NIEKTÓRYCH POSTANOWIEŃ ROZP. PREZ. RZECZYPOSPOLITEJ Z 1927 R. O POW. ZAKŁ. UBEZP. WZAJEM.

Rozp. Prezyd. Rzplitej z 27. X. 1953 r. (Dz. Ust. 85, poz. 648) wprowadza szereg zmian do rozp. Prezyd. Rz. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o P. Z. U. Wz. z 27 r.

Między innymi zmianami rozporządzenie powiększa ilość członków Rady Powszechnego Zakł. Ubezpiecz. Wzajem. do 24.

W myśl art. 2 rozp. z dniem 1 stycznia 1954 r. Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych m. Warszawy przestaje istnieć a w prawa i obowiązki jego wchodzi Pow. Zakład Ubezpiecz. Wzajemnych.

KODEKS ZOBOWIĄZAŃ.

W Nr. 82 Dz. Ustaw (poz. 598) z 28. X. br. został ogłoszony kodeks zobowiązań w formie rozp. Prez. Rzplitej.

Kodeks zobowiązań, jak również przepisy wprowadzające go (poz. 599) wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1954 r.

ROZP. PREZYDENTA RZPL. O UPOSAŻENIU FUNKCJONARZUSZÓW PAŃSTWOWYCH Dz. Ust. Nr. 86, poz. 665 z br.

Rozp. ustanawia 12 grup uposażenia zasadniczego. Uposażenia, wypłacane na podstawie cytowanego rozporządzenia, wolne są od podatku dochodowego i opłaty emerytalnej. Rozporządzenie upoważnia Radę Ministrów do wydania rozporządzeń wykonawczych w sprawie zaszeregowania fun-

kcjonarjuszów państwowych do nowych grup uposażeniowych, jak również i w sprawach dodatków funkcyjnych, służbowych, reprezentacyjnych i t. p.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1954 roku a jednocześnie traci moc obowiązującą względem funkcjonarjuszów państwowych ustawa z 1952 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państw. oraz wszelkie późniejsze zmiany tej ustawy.

ROZPORZĄDZENIE PREZYD. RZECZPL. O UPOSAŻENIU CZŁONKÓW ZARZĄDU I PRACOWNIKÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH Dz. Ust. Nr. 86, poz. 667 z roku bieżącego.

Stosownie do powyższego rozporządzenia, z dniem wejścia w życie nowej ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych, poprzednia ustawa o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych z 1925 r. wraz z późniejszymi zmianami zachowuje moc obowiązującą w takim zakresie, w jakim ustawa ta stosuje się do członków zarządu i pracowników związków samorządowych w myśl rozp. Prez. Rzpl. z 30. XII. 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych z późniejszymi zmianami.

§ 1 ostatnio wymienionego rozp. Prezydenta z 30. XII. 24 r. zmieniony artykułem 1 ustawy z 1952 r. otrzymuje następujące brzmienie:

„Pobory członków zarządów i pracowników związków samorządowych oblicza się na zasadach, przewidzianych w art. 5—7 ust. z 9. X. 23 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych wraz z późniejszymi zmianami z uwzględnieniem dodatków pobieranych przez członków zarządu i pracowników związków samorządowych przed dniem 1. II. 1954 r., o ile dodatki te były przyznane funkcjonarjuszom państwowym.

Nieważne są uchwały i postanowienia organów ustrojowych związków samorządowych oraz przepisy umów, sprzeczne z postanowieniami artykułu niniejszego; wskutek zmiany umów, wynikającej z tego postanowienia nie służy prawo do odszkodowania.

Rozp. wchodzi w życie z dniem 1. II. 1954 r. i obowiązuje na całym obszarze Państwa z wyjątkiem Śląska.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZPL. O ZMIANIE USTAWY Z 11. XII. 1925 R. O ZAOPATRZENIU EMERYTALNEM FUNKCJONARZUSZÓW PAŃSTW. I ZAWODOWYCH WOJSK. Dz. U. 86, poz. 668 z bież. r.

Rozporządzenie między innymi zmianami przewiduje utworzenie Państwowego Zakładu Emerytalnego, posiadającego osobowość prawną, którego zadaniem będzie pokrywanie świadczeń, przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emer. na rzecz funkcjonarjuszów i zawodowych wojskowych mianowanych po 31. I. 1954 r.

ROZP. PREZ. RZPL. O ZNIESIENIU PAŃSTWOWYCH URZĘDÓW POŚREDNICTWA PRACY I OPIEKI NAD WYCHODZCAMI D. U. 84, poz. 621, z b. r.

W myśl rozp. zostaną zniesione najpóźniej do 1. IV. 1954 r. państwowe urzędy pośrednictwa pracy, a czynności ich zostaną przekazane Funduszowi Bezrobocia oraz władzom administracji ogólnej. Niektóre czynności, przekazane Funduszowi Bezrobocia na podstawie tego rozp., będą mogły być poruczone związkom samorządowym lub instytucjom prawnopublicznym.

Szczegółowe przepisy o poruczeniu tych czynności i o wynagrodzeniu za ich wykonywanie ustali Minister Opieki społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

BRÓT ZWIERZĘTAMI.

ROZP. PREZ. RZPL. W SPRAWIE UREGULOWANIA OBROTU ZWIERZĘTAMI GOSPODARSKIMI I DROBIEM ORAZ OBROTU HURTOWEGO MIĘSEM. Dz. U. 85, poz. 639 z b. r.

Rozporządzenie reguluje sprawy obrotu handlowego towarowego, kwestję urzędzeń targowych, notowania cen raz przewiduje możliwość wydania rozp. Min. Przem. i Handlu, wprowadzającego obowiązek rejestracji osób, handlujących zawodowo artykułami wymienionymi w art. 1 rozporządzenia.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 30 kwietnia 1954 roku.

POMOC LECZNICZA DLA PRACOWNIKÓW ROLNYCH. ROZP. MIN. OPIEKI SPOŁ. z 24. X. 33 r. Dz. Ust. 87, poz. 673 O POMOCY LECZNICZEJ DLA PRACOWNIKÓW ROLNYCH.

Rozporządzenie to wydane na podstawie art. 212 ust. 10 ustawy o ubezpiecz. społecz. z 28. III. 33 r. Dz. U. 51, poz. 596 normuje szczegółowo prawa pracowników rolnych i ich rodzin (żona i dzieci do lat 15) do pomocy lekarskiej na koszt pracodawcy w rozmiarach i na warunkach określonych w art. 212 i 215 ust. o ubezpiecz. społecznym.

Pomoc lecznicza na koszt pracodawcy udzielana jest pracownikowi rolnemu najdłużej przez 26 tygodni w tej samej chorobie, członkom zaś rodziny pracownika rolnego przez 15 tygodni w ciągu roku kalendarzowego, z wyjątkami przewidzianymi w art. 7 i 8 rozp.

Rozp. normuje ponadto sposoby zawierania umów indywidualnych i zbiorowych przez pracodawców rolnych z lekarzami oraz kwestję leczenia szpitalnego.

Przewidziany w art. 212 ust. o ubezpiecz. społ. udział pracowników rolnych w kosztach udzielonej im pomocy lekarskiej oraz lekarstw wynosi 10%. Sposób i wysokość potrąceń określa § 28 rozp.

W myśl art. 32 i 35 rozp. pracodawcy rolni mogą zawierać dobrowolne umowy z ubezpieczalniami społecznymi, względnie do czasu wejścia w życie ust. o ubezpiecz. społecz. z 28. III. br. z Kasami Chorych, w sprawie przejęcia przez nie udzielania pomocy leczniczej pracownikom rolnym i członkom ich rodzin.

Pracodawca, który zawarł umowę z ubezpieczalnią (względnie z Kasą Chorych) i uiszcza umowne opłaty na rzecz ubezpieczalni w terminach ustalonych w umowie, zwolniony jest przez czas trwania umowy od obowiązku udzielania swym pracownikom i członkom ich rodzin tych świadczeń, które na mocy umowy przyjęła ubezpieczalnia.

Bezpośredni nadzór nad organizacją lecznictwa dla pracowników rolnych i członków ich rodzin oraz udzielaniem świadczeń unormowanych niniejszym rozp. wykonywa powiatowa władza administracji ogólnej.

Zażalenia na funkcjonowanie pomocy leczniczej dla pracowników rolnych mogą zainteresowani wnosić do lekarza powiatowego bezpośrednio, lub za pośrednictwem właściwej władzy gminnej, która jest obowiązana w ciągu tygodnia przesłać zażalenia na ręce lekarza powiatowego. (§ 34).

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 listopada 1953 roku.

KIEDY WNOSIĆ PROŚBY DO URZĘDÓW ROZJEMCZYCH.

Komitety do spraw finansowo-rolnych, powołane zostały do życia, by przychodzić z pomocą gospodarstwom rolnym, obciążonym uciążliwymi długami. Niestety daje się zauważyć, że bardzo dużo rolników składa wnioski do urzędów rozjemczych dopiero, gdy przeciw nim prowadzony jest w danej sprawie proces sądowy, lub nawet egzekucja.

Wprawdzie urząd rozjemczy na ich wnioski może postanowieniem, zawieszającym postępowanie egzekucyjne, zabezpieczyć wniosek, a sąd, przed którym prowadzi się proces, wstrzyma postępowanie sądowe, gdy strona przedłoży mu zaświadczenie o wszczęciu postępowania w tej sprawie przed urzędem rozjemczym, lecz przez późne zwrócenie się z wnioskiem do urzędu rozjemczego, narosły już rolnikowi koszty sądowe i egzekucyjne.

Najlepiej nie dopuścić do procesu i jeszcze przed wniesieniem skargi złożyć wniosek do urzędu rozjemczego, bo wówczas wierzyciel skargi już wniesić nie może i dłużnik uchroni się od kosztów sądowych.

KONWERSJA DŁUGÓW ROLNICZYCH.

Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego wydał instrukcję o warunkach odwoływania się do niego dłużników, którym instytucje kredytowe nie chcą przyznać ulg w spłacie długów rolniczych. Do komitetu konwersyjnego odwoływać się nie mogą bezpośredni dłużnicy-rolnicy B. G. K. i Banku Rolnego oraz ci dłużnicy, którzy nie zgłoszą się do swej instytucji wierzycielskiej na jej wezwanie.

Instrukcja wyjaśnia, że gospodarstwa o obszarze do 100 ha, aby uzyskać prawo do konwersji długów swych zaciągniętych w instytucjach kredytowych, muszą być obciążone na 1 ha ziemi co najmniej sumą od 25 do 50 zł. Instytucje wierzycielskie wysokość tej normy ustalać mają samodzielnie w zależności od stanu materialnego dłużnika. Dla gospodarstw bogatszych przyjęta powinna być granica około 50 zł zadłużenia na 1 ha, a dla uboższych — około 25 zł. Instrukcja zawiera ogólną wytyczną liberalnego traktowania spraw konwersyjnych drobnego rolnictwa.

ZADŁUŻENIE SAMORZĄDU W POLSCE.

Zgodnie z danymi urzędowymi, zadłużenie wszystkich związków samorządowych w Polsce wynosi około 1.500 milionów złotych, co stanowi przeszło 25% zadłużenia Państwa Polskiego, które wynosi 5 miliardów złotych.

Zadłużenie 259 związków powiatowych wynosi 174,4 milj. złotych, przyczem największe sumy przypadają na województwo warszawskie (31,8 milj. zł), kieleckie (24,7 milj. zł), lubelskie (20,5 milj. zł) i poznańskie (16,3 milj. zł), najmniejsze zaś na województwo śląskie i pomorskie (po 9,8 milj. zł), białostockie (9,5 milj. zł), wołyńskie (8,5 milj. zł), łódzkie (7,2 milj. zł), nowogrodzkie (7,1 milj. zł), lwowskie (6,5 milj. zł), krakowskie i wileńskie (po 4,9 milj. zł), tarnopolskie i poleskie (po 4,0 milj. zł), wreszcie stanisławowskie (2,1 milj. zł). Zadłużenie długoterminowe związków powiatowych w ogólnym wyniku stanowi około 60% zadłużenia ogólnego, przyczem największą z kredytów skorzystały województwa centralne, następnie zachodnie.

Najpoważniejszym źródłem kredytu zwłaszcza długoterminowego są banki państwowe, szczególnie Bank Gospodarstwa Krajowego, następnie idą banki komunalne, kasy oszczędności, skarb państwa, zakłady ubezpieczeń. Jako objaw ciekawy należy zanotować, że majątek samorządu powiatowego wynosi tyle, co jego zadłużenie. Ogólna suma dochodów samorządu powiatowego waha się w granicach 200 milionów zł rocznie.

Na liście Nr. 1

stanęli rzetelni ludzie dobrej woli, którzy z dala od prywatnych interesów i walk partyjnych pragną tylko twórczej i pozytywnej pracy dla dobra ogółu Obywatelstwa.

Dlatego głosuj na listę Nr. 1

Organizacje sokole Pomorza stają do współpracy z Rządem.

Dnia 12 bm. odbyło się w Grudziądzu zebranie pełnego zarządu oraz prezesów gniazd sokolich III okręgu.

Po referacie prezesa Okręgu p. Stanisława Kunza wywiązała się dyskusja w czasie której omawiano cele i charakter organizacji poddając słusznej krytyce dotychczasowe stanowisko naczelnych władz Związku polegające na biernym ustosunkowaniu się tych władz do Rządu i wojska.

W wyniku zebrania uchwalono rezolucję w której czytamy:

„Zebrani proszą usilnie członków Zarządu Dzielnicowego i delegata na Radę Związku aby zwrócić uwagę miodajnym czynnikom, że na czele dzielnic stac powinni ludzie nie zainteresowani partyjnie, jak to niestety ma miejsce. — Zebrani prezesi gniazd są zdania, że trzeba szukać porozumienia nie tylko z władzami administracyjnymi, ale i wojskowymi. Jest to konieczne ze względu na dobro naszej organizacji.

Więcej niż dotychczas dbać trzeba o dobry stosunek władz, a możemy to tylko uzyskać przez lojalne spełnienie obowiązków wobec Państwa i poparcie Rządu jako takiego.

Dla nas Sokolów każdy Rząd polski jest tym, któremu winniśmy nie tylko posłuszeństwo ale i naszą współpracę dla dobra Polski, której byliśmy współbudowniczymi. My w partje i politykę partyjną się nie bawimy. Dla nas partja jest służba dla Rzplitej.

Zebrani prezesi gniazd III Okręgu są zdania, że w dzisiejszych, szczególnie ciężkich i trudnych czasach trzeba nam roztropności, — trzeba nam zrozumienia że Sokół nie może i nigdy nie będzie stał w szeregach partyjnych, ale stanie zawsze w obronie dobra Państwa bo tak, a nie inaczej nakazuje nam, nasza idea sokola.

Mądre te i patryotyczne słowa pomorskiego Sokolstwa witamy z głębokim zadośćuczynieniem.

Trzeba bić na alarm!

Polski stan posiadania na ziemiach zachodnich musi być utrzymany.

W ostatnim czasie jesteśmy na ziemiach zachodnich świadkami coraz to częściej powtarzających się wypadków przechodzenia obiektów gospodarczych w ręce niemieckie oraz utrwalenia się preponderancji gospodarczej niemieckiej w różnych gałęziach naszej gospodarki. —

Wypadki te przypominają nam sprawę, z której ogół społeczeństwa nie zdaje sobie w pełni sprawy, a która w swoich następstwach może przynieść — naskutek lekceważenia jej przez nas — państwowości naszej niepowetowane szkody.

Wiadomo naogół, że niemiecki stan posiadania na ziemi na terenie województwa zachodnich nie stoi w żadnym proporcjonalnym stosunku do siły liczebnej elementu niemieckiego na tym terenie.

Proces odniemczenia ziem b. zaboru niemieckiego, mimo że w dziedzinie stosunków ludnościowych dokonał się on w czasie rekordowo krótkim, jeżeli dla porównania mierzyłobyśmy niemiecką akcję wynaradawiania czasem i użytymi środkami, w dziedzinie gospodarczej przechrodził powolniejszy etap rozwoju.

Różne moglibyśmy przytoczyć przyczyny, dlaczego tak było, a nie inaczej. Więcej uwagi musielibyśmy poświęcić tutaj głębszej i ściślejszej analizie naszych błędów, jakie w tej dziedzinie popełniliśmy. To wszystko jednak nie zmieni faktów, które w swej wymowie są wstrząsające. Stan rzeczy w dziedzinie gospodarczej na ziemiach zachod-

nich jest o tyle jeszcze szkodliwy, ile że dobrze wiemy już dzisiaj na niezliczonych przykładach, jak to mniejszość niemiecka wykorzystuje swą przewagę ekonomiczną w walce z Państwem.

W roku 1918 znajdowało się w Poznaniu — jeżeli chodzi o stan posiadania na ziemi — w rękach niemieckich (bez domen) ca 1 milion ha, w rękach polskich — ca 1.200.000 ha. Po odzyskaniu Niepodległości przeszło w ręce polskie dotychczas 267.500 ha. Według obliczeń ostatnich znajduje się w rękach niemieckich na terenie Poznańskiego jeszcze około 700.000 ha, czyli 26% ogólnego obszaru województwa (według spisu ludności z 1931 r. Niemców w Poznaniu jest 9,5%. Na Pomorzu stosunki przedstawiają się dla nas jeszcze gorzej. Otóż w r. 1926 (nie posiadamy późniejszych statystyk i danych) znajduje się w ręku niemieckim 175.685 ha, w ręku polskim — 114.496 ha, przyczem zaznaczyć trzeba, że powiat morski — powiat niewątpliwie najbardziej eksponowany — wykazał 90% własności niemieckiej. W woj. śląskim sytuacja wygląda dla nas najmniej pomyślnie. Jeżeli chodzi o wielką własność, to na 169.903 ha w ręku niemieckim jest zaledwie 24.354 ha, czyli 14%, w ręku polskim, wliczając w to już domeny i lasy państwowe.

Podobnie niepomyślnie przedstawia się stan rzeczy w spółdzielczości. Według statystyki Patronatu Związku Spółek Zarobkowych z r. 1930 istniało w woj. pomorskim: spółdzielni polskich 231 z 54.712 członkami, spółdzielni niemieckich — 212 z 13.330 członkami, w

woj. poznańskim: spółdzielni polskich 356 z 204.232 członkami, spółdzielni niemieckich 434 z 28.752 członkami; w woj. śląskim: spółdzielni polskich 322 z 66.137 członkami, spółdzielni niemieckich 45 z 11.376 członkami. Ten wysocy niezdrowy układ stosunków w spółdzielczości — szczególnie na terenie Pomorza i Wielkopolski — ciąży ujem-

nie na dobrobycie ludności polskiej, zapewniając Niemcom w ich przewadze gospodarczej jeszcze jedną silną podstawę.

Cyfry, wyżej przytoczone, mówią same za siebie.

Bijem na alarm!

*

Katastrofa największego samolotu

14 osób zginęło na miejscu. Wśród zabitych znajdują się konstruktorzy samolotu.

MOSKWA. Pod Charkowem wydarzyła się tragiczna katastrofa lotnicza, w której rozbił się podczas lotu próbnego największy w świecie samolot 128 osobowy, aparat K. 7.

14-cie osób poniosło śmierć, m. in. naczelny pilot Sniegiriow, naczelnik działu montażowego fabryki lotniczej — inż. Zernotin, przedstawiciel głównego urzędu awiacji cywilnej Lippa, naczelnik działu kontroli technicznej Papczynskij oraz inżynierowie konstruktorzy: Szklowski i Zareckij.

Pozatem zginęło kilku techników i robotników.

Katastrofa wydarzyła się 21-go bm. po południu. — Przyczyny i bliższe szczegóły katastrofy nieznane. Powołano rządową komisję śledczą z komisarzem ludowym inspekcji robotniczo-właściciarskiej ukraińskiej Suchomlinem oraz naczelnikiem G. P. U. okręgu charkowskiego i prokuratorem okręgowym na czele. —

—o—

Pamiętajmy przy gwiazdce o polskich dzieciach w Gdańsku

Dorocznym zwyczajem urzęda Macierzy Szkolnej w Gdańsku obchody gwiazdkowe dla dziatwy polskiej, uczęszczającej do szkół i ochronek polskich. Ogółem pozostaje pod opieką Macierzy Szkolnej zgóra 3500 dzieci, rekrutujących się z najuboższych sfer, potrzebujących doraźnej pomocy, niesionej im w postaci ubrań, bucików, bielizny itd.

Obchody gwiazdkowe na terenie W. M. Gdańska — to wielkie manifestacje narodowe i odbywają się w Gdańsku, jego przedmieściach, oraz po wioskach, zamieszkałych przez ludność polską, przez cały grudzień. — Staraniem Macierzy Szkolnej dostaje każde dziecko polskie książkę polską i nieco słodyczy, a dzieci biedne — ubranka, buciki, sukienki, bielizny itd.

Jakkolwiek Macierz Szkolna w zupełności zdaje sobie sprawę z ciężkiego

położenia w kraju, to jednak ze względu na katastrofalne wprost położenie ludności polskiej w Gdańsku, dotkniętej w pierwszym rządzie redukcjami i bezrobociem, zwraca się do Społeczeństwa Polskiego, tak ofiarne, gdy chodzi o sprawę polską w Gdańsku, z gorącym apelem o pomoc biednej dziatwie polskiej w postaci darów w naturze wzgl. gotówce. Najmniejszy, groszowy nawet datek przyczyni się do utrwalenia ruchu narodowego i wzmocnienia naszej pozycji na tym nadmorskim bastionie polskim.

Datki w naturze, jak ubrania, bieliznę, buciki, książki i t. d. prosimy kierować pod adresem:

Macierz Szkolna w Gdańsku,
Am Olivaertor 2/4,

zaś datki w gotówce na PKO Warszawa 170.040.

Program radiowy

SOBOTA, 25. 11. 33.

7,00 Audycja poranna. 12,05 Zespół salony Haliny Adawskiej-Grossmanowej. 15,40 Chór Dana i Mieczysław Fogg (płyty). 16,00 Audycja dla chorych w opr. ks. Rękasa. 16,40 Lekcja języka francuskiego. 16,55 Muzyka lekka. 17,50 Przegląd rolniczej prasy krajowej i zagranicznej. 18,00 Odczyt pt. „Przebudowa psychiki narodowej i ustroju”. 18,20 Trio jazzowe. 19,25 „Moja pieśń wieczorna” Jana Kasprówicza. 19,40 Wiadomości sportowe. 19,47 Dziennik wieczorny. 20,00 Koncert w wykonaniu ork. P. R. 21,00 Skrzynka pocztowa techniczna. 21,20 Koncert muzyki polskiej. 22,05 „Kukułka wiedeńska”. 23,05 Muzyka taneczna z Cafe „Italia”.

NIEDZIELA, 26. 11. 33.

8,00 Audycja poranna. 9,00 Cicha Msza z Wilna z organami i kazaniem. 9,45 Muzyka religijna z płyt. 10,00 Transmisja z Sali plenarnej Senatu przemówienia delegatów V-go Zjazdu Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy. 11,35 Odczyt p. t. „Obecna działalność misyjna OO. Jezuitów Rodezji”. 12,15 Poranek muzyczny z Filharmonji Warszawskiej. 14,00 Lasy w Odrodzonej Polsce. 14,15 Przegląd rynków produktów rolniczych. 14,25 Chór katedralny pod dyr. ks. Gieburowskiego. 15,00 Jak pożytecznie i przyjemnie spędzać zimowe wieczory na wsi. 15,20 Muzyka salonowa. 16,00 Program dla dzieci. 16,30 Kwadrans sławnych artystów. 16,45 Przemówienie pt. „Tydzień książki polskiej”. 17,00 Pogadanka pt. Niedola rodzin emigracyjnych. 17,15 Krakowski wesele.

18,00 Słuchowisko ze Lwowa pt. Jaś i Kasia. 18,40 Recital śpiewaczy Ireny Downar-Zapolskiej. 19,30 Radjotygodnik dla młodzieży „Co się dzieje na świecie”. 19,50 Na wesolej lwowskiej fali. 20,35 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni P. R. 20,45 Transmisja z teatru „8,30” w Warszawie. Operetka p. t. Jacht Miłości. W przerwie pierwszej: Dziennik wieczorny. W przerwie drugiej: Odczyt aktualny. Wiadomości meteorologiczne dla komunikacji lotniczej.

PONIEDZIAŁEK, 27. 11. 33.

7,00 Audycja poranna. 11,40 Codzienny przegląd prasy polskiej. 12,05 Z dramatów muzycznych Wagnera (płyty). 15,55 Melodje i piosenki rewjowe (płyty). 16,40 Lekcja języka francuskiego. 16,55 Kwartet salony A. Bukina. 17,50 Skrzynka pocztowa rolnicza. 18,00 Odczyt pt. Ideowa treść problemów kultury narodowej. 18,20 Recital fortepianowy. 19,25 Odczyt co podobało się naszym matkom i ojcom. 19,40 Wiadomości sportowe. 19,47 Dziennik wieczorny. 20,00 Orkiestra P. R. 21,00 Feljton Wacława Grubińskiego. 21,15 Dalszy ciąg koncertu. 22,00 Transmisja ze Lwowa posiedzenia Tow. Miłośników książki i bibliofilów. 22,25 Muzyka taneczna z restauracji „Gastro-nomja”.

Zapisz się do LOPP

Do wyborców m. Wąbrzeźna Kowalewa i Golubia

W niedzielę, dnia 26. bm. odbędą się wybory do Rady Miejskiej.

W dniu tym obywatele mają wykazać, że zdają sobie sprawę z ważności wyborów do samorządu miejskiego i że o losie miasta sami decydować umieją.

Pozostaje tylko pytanie: kogo wybrać na radnych, komu powierzyć zastępstwo w gospodarowaniu majątkiem miejskim.

Odpowiedź może być tylko jedna:

Na radnych można wybrać jedynie takich ludzi, którzy:

- 1) będą mieli na oku wyłącznie dobro interesów miasta, a nie własny interes,
- 2) będą mieli zrozumienie dla istotnych i żywotnych potrzeb miasta jak: uregulowanie finansów, stanu sanitarnego i estetycznego wyglądu miasta,
- 3) będą tępić bezwzględnie wszelką szkodliwą protekcję w przedsiębiorstwach miejskich.
- 4) będą mieli zrozumienie dla potrzeb bezdomnych i eksmitowanych,
- 5) starać się będą o ulżenie doli bezrobotnych.

Działalność przyszłych radnych musi być produktywna i rzeczowa, oparta na doświadczeniu i rozsądku. Szkodliwe szafowanie majątkiem miejskim musi się skończyć, gospodarka familijna nie może mieć miejsca, natomiast nastąpić musi ścisła współpraca z Zarządem Miejskim nad podniesieniem i odpowiednim wykorzystaniem walorów miasta, celem poprawy bytu jego mieszkańców.

Ludzi, którzy powyższe postulaty ściśle przestrzegają będą, którzy zastępując wszystkie warstwy i stany obywateli miasta — najlepiej zadaniom radnych sprostać będą mogli — znajdziesz na liście

NR. 1

Na kandydatów listy Nr. 1 głosować powinien każdy, któremu na sercu leży dobro i lepsza przyszłość miasta.

Zatem nie słuchając podszeptów i obiecanek z którejkolwiek strony, spełnij swój obowiązek i oddaj swoje głosy na kandydatów jedynej bezpartyjnej listy, jaką jest

LISTA NR. 1

Narodowego Bloku Gospodarczo-Społecznego
miasta Wąbrzeźna Kowalewa i Golubia.

Upośledzenie naszego wychodźstwa Nędza bezrobotnych Polaków w Ameryce

Ameryka ma dziś największą liczbę bezrobotnych, bo zgórz 12.000.000. — Do tego należy dodać przeciętnie dwie osoby, które były wyłącznie utrzymywane przez każdego obecnego bezrobotnego; da to nam liczbę około 35.000.000 zdanych na łaskę losu.

W tej liczbie jest dość pokaźna liczba i polskiego wychodźstwa, które się dzieli na dwie kategorie: do pierwszej należą ci, którzy wyemigrowali do Ameryki przed wojną światową, do drugiej ci, którzy przybyli do Ameryki po wojnie. Pierwsza kategoria jest procentowo znacznie większa i składa się przeważnie z tych, którzy przyjęli tamtejsze obywatelstwo. Oddawna należą oni do unji robotniczych i do różnych organizacji, tak polskich jako też i amerykańskich, przez co mają prawo i szanse do korzystania z wszelkich ulg i zapomóg, z jakich przeciętny bezrobotny obywatel amerykański dzisiaj korzysta.

Druga kategoria, procentowo znacznie mniejsza, jest zdana na pastwę losu. Ma drogę zamkniętą nie tylko do jakichkolwiek ulg i zapomóg, ale i do pracy, choćby najprostszej i najcięższej. Prawa emigracyjne z ostatnich dziesięciu lat są stosunkowo do wszystkich obcokrajowców z nielitościwym rygiorem. Nic więc dziwnego, że obecnie zdarzają się nawet aresztowania i wysiedlenia wychodźców jedynie dlatego, że znaleźli się oni w „ogonku“, domagając się jakiejkolwiek pomocy.

To też ta druga grupa wychodźców cierpi nędzę. Tu jest właściwie pole do pracy dla dobroczynnych organizacji, których jest za mało w naszym wychodźstwie w Ameryce.

Pomoc udzielona tym biedakom poz-

woli im przetrwać do czasu polepszenia stosunków ekonomicznych na amerykańskim rynku pracy.

Według najnowszej statystyki, Polacy urodzeni w Polsce, rozrzucony są po wszystkich stronach Północnej Ameryki w liczbie 1.268.583.

Jest to ilość wychodźców urodzonych na ziemiach Polski. Otóż wśród tej ogólnej liczby znajduje się ta druga kategoria wychodźstwa. Procentowo obliczyć ją można na 5 do 10 proc., a da nam ponad 100.000 osób, żyjących w nędzy i w nieustannej bojaźni wydalenia z tego przybranego kraju.

Ustrój amerykański niesienia pomocy dla bezrobotnych zupełnie nie jest podobny do ustroju w Polsce. W Polsce głównie Rząd dźwiga tę pomoc na swoich barkach, natomiast w Ameryce rząd subsyduje wprawdzie pewne dobroczynne stowarzyszenia i komitety, ale naogół cały ciężar niesienia pomocy dla bezrobotnych spada na barki dobroczynności publicznej i t. zw. komitetów miejskich.

Każde miasto i miasteczko (bo wsi w Ameryce zupełnie niema) nawet najmniejsze — ma swój własny Komitet Pomocy Bezrobotnym, złożony z członków honorowych. Zadaniem jego jest danie dostatecznej pomocy wszystkim bezrobotnym w okręgu. Komitet ma wszelkie poparcie, tak ze strony miejscowego społeczeństwa, jak i władz. Praca jego polega na zbieraniu pieniędzy, ubrań, opału i podziale tego wszystkiego pomiędzy bezrobotnych. Lecz tu się właściwie zaczyna jego robota faworyzowania jednych, z krzywdą dla innych, przeważnie obcokrajowców.

Obywatel amerykański, pozbawiony pracy i wszelkich środków do życia, ma

prawo udania się do komitetu i korzystania z jego pełnej pomocy. Dostanie on 5 dol. na tydzień; jeżeli jest żonaty — jeszcze 5 dol. na żonę, a na każde dziecko po 2 i pół dolara. Pomoc nie kończy się na tem, komitet udzieli mu opału, jakiegoś obuwia i ubrania, często zapłaci zaległy czynsz za mieszkanie.

Przy udzielaniu tej pomocy uprzywilejowany jest obywatel amerykański,

zwłaszcza — pochodzenia nordyckiego. Możeby się to zmieniło, gdyby Polacy brali czynniejszy udział w tych komitetach. Dziś tak jest.

Te są braki w życiu społecznym naszych wychodźców. Za mało jest współudziału w obywatelskich obowiązkach ze strony pierwszej dla drugiej kategorii. A przecież tak pierwsi, jak i ci drudzy są tak samo wychodźcami Polakami.

Z CYKLU TRADYCYJ LUDOWYCH.

Wróżby na św. Katarzynę.

Do rzędu znanych dni wróżb i odgadywań przyszłości — obok wigilii Bożego Narodzenia, Nowego Roku, Trzech Króli i św. Jana — należą także wigilja dnia św. Katarzyny (25 listopada) i św. Andrzeja (30 listopada).

Obydwa te dni są porą wróżb małżeńskich, z tą jednakże różnicą, że o ile w dniu św. Andrzeja do wróżb uciekają się jedynie dziewczęta, pytające o swych przyszłych małżonków, to przeciwnie wieczorem przed św. Katarzyną wróżby stosują tylko młodzieńcy, pytający o swe przyszłe małżonki.

W wigilję św. Katarzyny, kiedy jak wiemy już rola czynna przypada młodzieży męskiej, na Mazowszu Polnem naprzykład kawalerowie zwracają baczną uwagę na swe sny i z nich robią wnioski co do swych przyszłych małżonków. Zaś na Starem Mazowszu chłopcy na noc podkładają sobie pod głowę spódnice niewieście, aby im się przysniły przyszłe żony.

Częstsze jest jednak wyciąganie z pod poduszki kartek z imionami kobiecymi, jak to wynika z przysłowia: „W święto Katarzyny są pod poduszką dziewczyny“.

Czasem znowu młodzieńcy w tym dniu ucinają gałązki wiśniowe i jeżeli włożone do wody zakwitną w wigilję Bożego Narodzenia, będą oni szczęśliwi w małżeństwie.

Różne wróżby na temat ożenku praktykowane są w wigilję św. Katarzyny także wśród ludu ruskiego Pokucia i Chełmszczyzny. Na Węgrzech tego wieczora parobek po obmyciu, wyciera się koszulą niewieścią, wierząc, że w nocy przysni mu się przyszła żona.

Wróżby niewieście w tym dniu należą do rzadkich wyjątków. Naprzykład wśród ludu ruskiego na Wołyniu stawiają gałązki wiśniowe do wody dziewczęta, wierząc, że jeżeli zakwitną one na wigilję, wyjdą zamaż już w najbliższe zapusty.

Wróżby na św. Katarzynę są właściwie znacznie mniej rozpowszechnione, niż wróżby w dniu św. Andrzeja, które początkami swymi sięgają prastarych czasów greckich.

Ponieważ jednak w granicach zwyczajów, związanych z dniem św. Andrzeja interesy kawalerów nie znalazły odpowiedniego zaspokojenia, upatrzono sobie bliski kalendarzowo dzień św. Katarzyny, patronki niezamężnych kobiet, do wróżb specjalnie kawalerskich.

Z KALENDARZA KOŚCIELNEGO.

ŚW. JAN OD KRZYŻA.

Ten mało znany święty urodził się jako Jan Yepez w roku 1542 w Hiszpanji i rychło utracił ojca, ubożego tkacza. Już w młodzieńczym wieku żywił Jan głęboki kult do Matki Boskiej, w szkole zaś należał do najpilniejszych, najpojętniejszych i najskromniejszych uczniów.

Poświęciwszy się stanowi duchownemu, z wielkiej pokory odmówił przyjęcia święceń kapłańskich.

W roku 1563 wstąpił natomiast do Karmelitów, zakonu ustanowionego na cześć N. Marij Panny. Już jako zakonnik dokończył Jan Yepez studjów na uniwersytecie w Salamance i wtedy już nakazano mu przyjąć święcenia kapłańskie.

W owym czasie reformą zakonu Karmelitów zajmowała się święta Teresa, która w młodym Janie dostrzegła męża, mogącego poprzeć jej zamiary. Chcąc przykładem swoim przywrócić dawną surowość reguły w zakonie, Jan z jednym jeszcze towarzyszem Antonim, zamieszkali w walącej się chacie, wiodąc żywot pełen modlitwy i umartwienia.

Tem samem obaj młodzi Karmelici dali początek zakonowi Karmelitów Bosych, zatwierdzonemu przez papieża Piusa V i Grzegorza XIII. Jan otrzymał nazwę „Jan od Krzyża“.

Za przykładem obu zakonników poszło wiele młodzieży, tak, że musiano założyć dwa nowe klasztory. Rozwój ten jednak zakonu Karmelitów Bosych stał się powodem nieporozumień, Jan wskutek fałszywego oskarżenia dostał się nawet do więzienia, z którego dopiero po kilku miesiącach uratował się ucieczką. Idea Karmelitów Bosych zwyciężyła jednak i papież

Grzegorz XIII zamianował Jana przeorem klasztoru na górze Kalwaryjskiej.

W późniejszym życiu miał Jan od Krzyża jeszcze wiele burzliwych przeżyć i zmartwień, chcąc ugruntować przyszłość swego zakonu. Po strasznych cierpieniach zmarł ten świątobliwy zakonnik dnia 14 grudnia 1591 r. Papież Benedykt XIII zaliczył go do świętych i nakazał dnia 4 listopada corocznie obchodzić jego pamięć. —

Pomnik Kościuszki w Słupie koło Mysłowic na punkcie granicznym b. trzech zaborów.

Z TEKI LITERACKIEJ.

ADAM MICKIEWICZ — SYMBOLEM JEDNOŚCI POLSKI.

(W 78-MĄ ROCZNICĘ ŚMIERCI WIELKIEGO POETY).

Śmierć Adama Mickiewicza w Konstantynopolu, dnia 26 listopada 1855 roku, w chwili, gdy tworzył legion wschodni przeciw Rosji — jest ostatnią jego pełnego wzlotów romantycznych żywota.

Z pośród poetów podobnie wzniosłą śmierć miał jedynie Bejrom, ale gdy w życiu angielskiego poety jego śmierć była poniekąd ostatnią, tylko romantyczna przygoda, opromieniona idea wyzwolenia potomków dawnych Greków, śmierć Mickiewicza jest logicznym zamknięciem całej działalności poety polskiego na emigracji, stanowiąc nowy historyczny rozdział „Książki Narodu Polskiego i pielgrzymstwa polskiego“.

Dziś wszakże, gdy w świetle odrodzonego życia polskiego wspomnienia czasu niewoli należą do coraz więcej błędniejszej w naszych oczach przeszłości, zachowując pełny szacunek dla Plutarchowych rysów żywota Mickiewicza, zwracamy się raczej do tej strony działalności poety, która jest i pozostanie wiecznie żywą, do jego mianowicie twórczości poetyckiej.

Według słusznej uwagi Jana Lechonia — „Mickiewicz był geniuszem, najprostsze słowa tak przenikał sobą, że stawały się wielką sztuką, ale jego techniką poetycką był on sam, sekret jego poszedł z nim do grobu“. Jest bowiem faktem, że wszelkie próby syntetycznego określenia artyzmu poety, stawały beznadziejnie bez niemożności przewyżnienia podziwu dla geniusza. Jedynie może Goethe był drugim tak wielkim klasykiem poezji nowoczesnego świata, jak Mickiewicz.

Wspomnieć trzeba i o tem, że Mickiewicz przypominał Europie, że sprawa polska, to nie sprawa wewnętrzna jednego narodu, lecz sprawa o znaczeniu powszechnem, sprawa istnienia sprawiedliwości, wolności i prawa na ziemi. — Słusznie też piszą o Mickiewiczu, że był on czynnikiem łączącym wszystkie dzielnice dawnego Państwa Polskiego, był żywym symbolem jedności Polski i Litwy, Krakowa, Warszawy i Poznania.

Wskazywał też Mickiewicz ciągle narodowi drogę do niepodległości.

Jak mamy głosować?

Ku uwadze wyborców

Głosowanie odbędzie się w niedzielę, dnia 26 listopada br. i to:

Dla Obwodu Nr. 1 w Okręgu Nr. 1 odbędzie się głosowanie w lokalu Szkoły żeńskiej przy ul. Wolności. Dla Obwodu Nr. 2 w Okręgu Nr. 1 odbędzie się głosowanie w lokalu Kasy Chorych przy ul. Marsz. Piłsudskiego.

OKRĘG I. OBEJMUJE:

— 1. OBWÓD GŁOSOWANIA, w skład którego wchodzi następujące ulice: Wolności, Kopernika, Polna, Matejki, Nowa, Bernarda, Górna od nr. 1—8 oraz Rynek od nr. 1—15.

2. OBWÓD GŁOSOWANIA, w skład którego wchodzi następujące ulice: — Jadwigi, Ogrodowa, Poniatowskiego, M. Piłsudskiego, Hallera, Mestwina od nr. 8—11 oraz wyb. pod Główny Dworzec nr. nr. 1—5, 13, 15—17, 19—23, 29—39.

Dla Okręgu Nr. 2 odbędzie się głosowanie w lokalu pod Białym Orłem (Rynek.)

OKRĘG II. OBEJMUJE:

1. OBWÓD GŁOSOWANIA, w skład którego wchodzi następujące ulice: Chełmińska, Żeglarska, Podzamcze, Podgórna, Górna od nr. 9—13, Kościelna, Przemysłowa, Kościuski, Mestwina od nr. 1—7, Mickiewicza, Pomorska, Wspólna, Grudziądzka, Strzelecka, Dąbrowskiego, Dolna, Targowa, oraz Rynek od nr. 16—32.

Dla Okręgu Nr. 3 odbędzie się w lokalu Szkoły Wydziałowej przy ulicy Jadwigi.

OKRĘG III. OBEJMUJE:

1. OBWÓD GŁOSOWANIA, w skład którego wchodzi następujące ulice: Wyb. pod Czystochleb nr. 1—37, Chelmno nr. 1—20, Frydrychow nr. 1—7, Gł. Dworzec nr. nr. 6—12, 14, 18, 24—28 i 40—62, Grudziądz od nr. 1—15, Młynik od nr. 1—14, Nielub od nr. 1—30 Polna (pod Wałyczyk) od nr. 1—27, Słotno od nr. 1—14, oraz ulice i domy nieobjęte powyższym spisem.

Głosowanie trwa od godziny 9 rano do 7 wieczorem (19-ta godz.) Leży w interesie wyborców, aby wcześniej podążyli do urny wyborczej.

Głosuje się za pomocą kartek białych. Karta do głosowania musi zawierać nr. listy i nazwiska kandydatów, na które wyborca głosuje.

Wyborca może głosować wyłącznie na kandydatów, których nazwiska umieszczone są na jednej liście.

W I Okręgu wyborczym każdy wyborca rozporządza 8 głosami, w II-gim Okręgu 5 głosami; w III-cim Okręgu tylko 3 głosami.

Co do wielkości kartek do głosowania niema przepisów, jednakże poleca się sporządzić kartki szerokie, np. 9 razy 12, aby móc napisać wyraźnie długie nazwisko i ewentualnie imię kandydata.

Wymienienie imienia kandydata jest potrzebne (niezbędne) tylko wówczas, gdy na danej liście figuruje dwóch (lub więcej) kandydatów tego samego nazwiska.

Każdy wyborca ma prawo część swych głosów, lub wszystkie rozporządzać swymi głosami oddać na jednego kandydata. Wówczas wypisuje się na karcie do głosowania tyle razy nazwisko tego kandydata, ile głosów chce mu oddać.

Wyborca może również swe głosy podzielić, np. w Okręgu I-szym może podzielić swe głosy na 4 równe części, wgl. na jednego kandydata może dać 5 głosów, a na drugiego 3 głosy itp.

Treść karty (t. zn. numer listy oraz nazwiska kandydatów) może być pisana, drukowana lub odbita na maszynie (do pisania.)

Skreślenie nazwiska kandydata i dopisanie innego (z tej samej listy) nie powoduje nieważności karty do głosowania.

Nieważne będą karty do głosowania:

1) włożone do koperty urzędownie nieostemplowanej;

2) koloru oczywiście innego niż białego;

3) niewypełnione lub wyraźnie nieczytelne;

4) zawierające tylko numer listy (bez nazwisk kandydatów);

5) zawierające tylko nazwy kandydatów (bez numeru listy);

6) zawierające nazwiska kandydatów z różnych list.

Do koperty kładzie się tylko jedną kartę do głosowania. Z kilku znalezionych w kopercie, prawidłowo wypełnionych i o jednakowej treści kart do głosowania Komisja Wyborcza uznać może za ważną tylko jedną kartę. Jeżeli zaś w kopercie znajdzie się więcej kart o treści różnej, Komisja uzna wszystkie znajdujące się w kopercie karty za nieważne.

Głosowanie odbywa się w następujący sposób: wyborca, podszedłszy do stołu, przy którym czynna jest Komisja Wyborcza, wymienia swe imię, nazwisko i miejsce zamieszkania. Gdy zostanie sprawdzone, że wymienione imię i nazwisko znajduje się w spisie wyborców danego okręgu, wyborca otrzymuje kopertę, poczem wkłada w nią kartę do głosowania i wręcza przewodniczącemu Komisji, który sprawdzwszy stempel na kopercie, wrzuca ją do urny wyborczej w obecności wyborcy. Jednocześnie członek Komisji obok nazwiska wyborcy notuje oddanie głosu.

WIADOMOSCI POTOCZNE

Wąbrzeźno dnia 24 listopada 1933 r.

CZYTELNICZKOM NASZYM

KATARZYNOM

w dniu Ich Patronki składamy serdeczne życzenia: błogosławieństwa Bożego, zdrowia i jaknajdłuższych lat życia.

REDAKCJA.

MIEJSCOWE.

— ODWOŁANY Z URZĘDU. P. Waclaw Ciesielski, będący dotychczas zaprzysiężonym rzeczoznawcą dla spraw rolniczych został ze swego urzędu odwołany.

— WÓDKI PODCZAS WYBORÓW SPRZEDAĆ NIE WOLNO. Podajemy do wiadomości, że w myśl obowiązujących przepisów w dzień wyborów do Rady Miejskiej tj. w niedzielę 26 bm. nie wolno przez cały dzień sprzedawać napojów alkoholowych.

— JUTRO, W SOBOTĘ można zapisać w każdym urzędzie pocztowym, agencji wgl. u pp.: listonoszy „Głos Wąbrzeski“ na miesiąc Grudzień.

Nie wystarczy samemu zapisać „Głos“, — ale także rozpowszechnić go wśród krewnych — znajomych i sąsiadów. Tym, co nie abonują naszego pisma należy pokazać i zachęcić ich do zaabonowania. Za jednego złotego gazetę która przynosi tyle dodatków, ciekawych wiadomości nawet w czasie kryzysu każdy jest w stanie trzymać!

— ODWOŁANIE PRZEDSTAWIENIA I ZAWY. Zapowiedziane przez Koło Podoficerów Rezerwy przedstawienie i zabawa na dzień 25 bm. zostały odwołane ze względów od Koła niezależnych. Przedstawienie i zabawa odbędą się natomiast w sobotę 2-go grudnia.

— Z PRZEDSTAWIENIA „GENOWEFA“. Powtórzone w dniu 21 bm. przez SMP. przedstawienie „Genowefa“ osiągnęło i tym razem wielki sukces. — Publiczności na drugim przedstawieniu było bardzo dużo, która po każdym przedstawionym akcie darzyła młodych amatorów długo niemilkającymi oklaskami.

Zyczyćby należało, aby ruchliwe SMP. pomyślało nad wycwiczeniem nowej sztuki teatralnej któraaby napewno miała takie same powodzenie jak poprzednia.

— ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE „Kola Pań“ przy Ognisku Kolej. Przysp. Wojsk. w Wąbrzeźnie. W dniu 22 listopada br. o godz. 18-tej odbyło się w świetlicy K. P. W. ogólne

Zebrańie przedwyborcze

zorganizowane przez

Koło Rolników B. B. W. R.

odbędzie się jutro w sobotę, dnia 25 bm. o godzinie 6-ej w lokalu p. St. Klimka. Na powyższe zebranie zaprasza wszystkich członków i sympatyków

Z a r z ą d

zebranie Koła Pań przy Ognisku K. P. W. w Wąbrzeźnie pod przewodnictwem prezeski Koła p. Stanisławy Tuschowej. Zebranie zagała prezeska p. Tuschowa, nawołując członkinie do głosowania na listę Nr. 1. i uświadomienia swoich krewnych i znajomych do głosowania na listę Nr. 1, wzywając Panie do nie pójsia na lep różnych obiecanek endecji i innych warchotów partyjnych. Poczem zabrał głos zaproszony na to zebranie kierownik szkoły żeńskiej p. Wacławski, który w bardzo pięknym i przystępnym przemówieniu uwydatnił Paniom znaczenie zwycięstwa listy Nr. 1, piętnując w gromkich słowach listy partyjników, chcących zerować w Radzie Miejskiej na korzyść swoich partyj, a nie pracować dla dobra miasta i jego obywateli. Również zabrał głos zawiadowca stacji p. Tusch, prosząc o bezwzględne oddanie kartek na listę Nr. 1, przez co utracimy innych partyjników, a w szczególności niemców. Pod koniec zebrania na wniosek prezeski p. Tuschowej uchwalono jednogłośnie głosować jawnie. Prezeska p. Tuschowa zamykając zebranie wzniosła okrzyk „Niech żyje Marszałek Piłsudski“, „Niech żyje Narodowy Blok Gospodarczo-Społeczny“, co zostało z entuzjazmem po trzykroć razy wzniesione przez obecnych.

OGÓLNE ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE KOLEJARZY STACJI WĄBRZEŹNO.

W dniu 21. 11. bm. o godz. 20-tej odbyło się w świetlicy KPW. ogólne zebranie kolejarzy w sprawie wyborów do Rady Miejskiej. Zebranie to zaszczycił swoją obecnością Starosta Powiatowy p. Kalkstein. Prezes Ogniska KPW. i Ośrodka Kolej. BBWR. p. Tusch, zawiadowca stacji, otwierając zebranie przywitał w gorących słowach p. Starostę Kalksteina jak i zawiadowcę odcinka drogowego, prezesa KPW. i BBWR. p. Maćkowiaka z Kowalewa Pom., poczem nawoływał zebranych do głosowania na listę Nr. 1, jako listę prorządową, a nie na listy partyjne, na których są kandydaci z wrogich nam obozów, którzy twierdzą, że Polskę za darmo dostaliśmy, nie widząc ile to krwi i życia ludzkiego ofiarowano na rozkaz Twórcy Niepodległości Polski Marszałka Piłsudskiego. Następnie przemówił do swej braci kolejarzkiej i ich rodzin Starosta Powiatowy p. Kalkstein, który w swojej szczerzej i otwartej mowie, scharakteryzował całą historię walki Marszałka Piłsudskiego o Niepodległość Polski, a potem o ład i porządek w kraju, aż do postawienia Polski na wyżynach mocarstwowości, z którą liczą się wszystkie inne narody, poczem omówił w przystępnych słowach wybory do Rady Miejskiej. Mowa p. Starosty była przyjęta przez zebranych długotrwałymi oklaskami. Zabierali głosy poszczególni słuchacze, wypowiadając się za listą Nr. 1. Przewodniczący zebrania zawiadowca stacji p. Tusch przed ukończeniem zebrania zwrócił się do zebranych o jawne głosowanie, przez co okazał swoją szczerzość i otwartość wobec partyjników, co przez aklamację zostało jednogłośnie przyjęte, poczem wznosił okrzyk: Niech żyje Wódz Narodu Marszałek Piłsudski! Niech żyje Narodowy Blok Gospodarczo-Społeczny. Niech żyje Starosta p. Kalkstein, co zostało przez zebranych z entuzjazmem po kilka razy wzniesione i kolejarze usiłovali wnieść p. Starostę Kalksteina na rękach w górę, który z ledwością się od tego uchronił.

— ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE ROBOTNIKÓW. W czwartek dn. 23 bm. na wielkiej sali p. Szymańskiego, o godz. 6 wiecz. odbyło się zebranie przedwyborcze Koła Robotniczego BBWR. przy współudziale Pana Starosty Kalksteina wice-starosty p. Cwinarowicza i delegata wojewódzkiego z Torunia p. Tarana, i licznie zgromadzonych robotników w ilości około 300 osób.

Zebranie zagał prezes Koła p. Ta-

deusz Michalski, witając gości i licznie zgromadzonych robotników.

Pierwszy referat wygłosił p. Taran na temat wyborów.

Następny referat wygłosił p. Zglinicki, pełnomocnik Z. Z. Z.

Obydwoh referatów robotnicy z wielkiem skupieniem wysłuchali, nagradzając mówców niemilkącymi oklaskami.

W dyskusji zabierali głos: p. Morański, p. Domagała i inni, wypowiadając się, że wszyscy robotnicy tylko pójdą głosować na listę nr. 1, jawnie i nie dadzą dalej bałamucić innych przywódców jak N. P. R., P. P. S. i przywódców endecji.

Następnie w kilku gorących słowach przemówił p. Starosta Kalkstein do zebranych robotników, że cieszy go, że robotnik na terenie miasta Wąbrzeźna zrozumiał, że jest obywatelem polskim, i idzie wspólnie do pracy państwowotwórczej, wespół z Rządem.

W końcu zebrani uchwalili jednogłośnie rezolucję: że pójdą wszyscy tylko i to jawnie, głosować na listę nr. 1.

Po wyczerpaniu porządku obrad, wzniesiono okrzyk na cześć Marszałka Piłsudskiego i listy nr. 1. Zebranie zakończono odśpiewaniem 1 zwrotki Roty Konopnickiej.

— W SPRAWIE ODEZWY ROBOTNICZEJ, którą może niektórzy źle interpretują zwłaszcza o Kasie Chorych, podajemy, że notatka ta nie dotyczy miejscowej Kasy Chorych a tylko Kas innych, gdzie rządzą się jak szare gęsi socjaliści.

Gospodarka w miejscowej Kasie Chorych była nawskroś wzorową, bo rządzą nią ludzie uczciwi, wielcy społecznicy. I tacy ludzie kandydują z listy nr. 1 i tych też należy do Rady Miejskiej wybrać!

— OBYWATELE — GŁOSUJCIE WSZYSCY! W związku z wyborami do Rady Miejskiej zwracamy się do Obywatelstwa z apelem, by wszyscy uprawnieni oddali swe głosy!

Niemcy niech nie dostaną — tak jak przy poprzednich wyborach ani jednego mandatu. Niedopuszczenie Niemców do Rady Miejskiej to obowiązek każdego Polaka!

— BIBLIOTEKA T. C. L. ul. Jadwigi — (dawn. Szkoła Wydziałowa) — otwarta w niedzielę od 11.30 do 12.30 w srody od 17 do 19-tej.

— KOMUNIKAT. Sekretarjat Pow. Koła Związku Inwalidów Wojennych R. P. podaje do wiadomości członkom, że w niedzielę 26 bm. tj. w dniu wyborów sekretarjat (ul. Przemysłowa) jest czynny od godz. 9-tej do 3-ciej celem informowania członków w sprawie wyborów.

RUCH TOWARZYSTW

— Nadzwyczajne zebranie Klubu Sportowego „Pogoń“ w Wąbrzeźnie odbędzie się w piątek, dnia 24 bm. o godz. 20-tej w lokalu p. Hoffmanna, Rynek. Przybycie wszystkich członków konieczne.

Zarząd.

— KOŁO ŚRODOWISKOWE BBWR. URZĘDNICZE! W sobotę dnia 25 bm. o godz. 18-tej w małej salce p. Szymańskiego odbędzie się zebranie Koła Środowiskowego BBWR. Urzędniczego: Sądu, Kasy Chorych i Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Wąbrzeskiego. Przybycie wszystkich członków ze względu na aktualność spraw konieczne.

Zarząd.

WIELKIE ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE

zwołane przez

Narodowy Blok Gospodarczo-Społeczny

odbędzie się w piątek, dziś dnia 24 bm. o godz. 20-tej (8-mej wieczorem)

w dużej sali hotelu pod „Białym Orłem“ w Wąbrzeźnie

Sympatyków listy Narodowego Bloku Gospodarczo - Społecznego uprzejmie na powyższe zebranie zaprasza się.

— KOŁO ŚRODOWISKOWE BBWR. przy ZAKŁ. GRAFICZNYCH B. SZCZUKI! Zebranie odbędzie się w sobotę 25 bm. o godz. 5.15. Przybycie wszystkich członków konieczne. Zarząd.

Z powiatu

— ZIELEN. Zebranie miesięczne Kółka Rolniczego odbędzie się w niedzielę dnia 26 bm. o godz. 4 po poł. w lokalu p. Sroki. Zarząd

— PŁUŹNICA. (Zabawa). Placówka Zw. Strzeleckiego urzędza w niedzielę, dnia 26 bm. w sali p. Dąbrowskiego zabawę taneczną. Przygrywać będzie orkiestra wojskowa. Na powyższą imprezę Szan. Obywatelstwo Płużnicy i okolicy uprzejmie zaprasza się.

— ŁOPATKI. (Zabawa taneczna). W niedzielę 26 bm. urzędza Placówka Powstańców i Wojaków O. K. VIII. placówka Łopatki, zabawę taneczną w sali p. Szulczewskiego. Szan. Obywatelstwo Łopatek i okolicy na powyższą zabawę uprzejmie zaprasza Zarząd.

— BIELSK. (Obchód 15-lecia Niepodległości Polski). Rano o godzinie 8-mej zebrały się na boisku szkolnym dzieci oraz Związek Powstańców i Wojaków OK. VIII. i Związek Strzelecki z Lipienicy i Bielska, wyruszając do Chelmonia na uroczyste nabożeństwo, po którym odbyła się akademja. Po południu zebrał się w świetlicy w Bielsku członek Powst. i Woj. oraz Strzelcy, do których przemówił referent oświatowy p. Niewiada, przedstawiając treściwie i rzeczowo wielkie znaczenie dziejowe tej rocznicy, oraz przedstawiając zasługi Marszałka Piłsudskiego, który najwięcej przyczynił się do odzyskania Niepodległości naszej Ojczyzny. Po przemówieniu uchwalono urządzić w niedzielę, dnia 26 listopada przedstawić amatorom bez zabawy, celem uczczenia Powstania Listopadowego. Następnie w imieniu członków, biorących udział w manewrach powiatowych Związku Powst. i Woj. druh Niewiadomski wyraził serdeczne podziękowanie druhowi Michalskiemu Waclawowi za wystąpienie się o mundury oraz oddanie dwu bez-

płatnych powózek celem przewiezienia 30 druhów do Wąbrzeźna i zpowrotem. Uroczystość zakończono odśpiewaniem pieśni: „Nie rzucim ziemi“, oraz hasłem „Wolność“.

Kowalewo

— PODZIĘKOWANIE. Związek Powst. i Woj. OK. VIII. składa serdeczne podziękowanie wszystkim tym, którzy złożyli datki na urządzenie skromnej herbátky dla członków Związku Powst. i Woj. oraz Strzelca.

— WYSTĘP OCHRONKI. W niedzielę pokazali nam nasi milusińscy, co umieją. Były więc deklamacje na powitanie gości, potem wystąpił „chór“, złożony z najmłodszych i odśpiewał pod doskonałą „batutą“ Jureczka Klimka (lat 5) dwie pieśni. Dyrygent wymachiwał rękami aż miło, niczem zawodowy kapelmistrz. Potem nastąpiło przedstawienie, jak św. Mikołaj obdarował grzeczne dzieci podarkami, a niegrzeczny Janek otrzymał wspaniałą różgę. Mikołaj tak był obladowany paczkami, że aż kilka z nich zgubił po drodze, co nie przeszkodziło malutkiej amatorce podbiec i podnieść paczkę. Starsze dzieci szkolne odegrały sztukę p. tyt. Św. Teresa. Po przedstawieniu wykwiłt nagle bukiet kwiatów na scenie. To najmłodszy tancerz ustawił się do tańca, ubrany w śliczne barwne stroje krakowskie. Zaczął się taniec, wykonany z werwą, z przytupywaniem, co największą radość sprawiło małym tancerzom. Żaden się nie pomylił i każdy znalazł swoją małą partnerkę, wywijając z nią, że aż w oczach się mieniło od barw, a mamusie i tatusie promienieli radością, patrząc na wyczyny swych malców. Na koniec ukazał się żywy obraz z życia św. Teresy. Całość wypadła bardzo ładnie, dzięki starannej pracy Siostrzyczek, które niemało się namęczyły, aby tak żywą i rozbawioną działwie wyczyć deklamacyj i sztukę, oraz ładnego tańca, a już najtrudniejszą chyba było nauczenie pieśni i „dyrygowanie“. Za to też należy wyrazić Siostrzyczkom uznanie oraz serdeczne podziękowanie za poniesione trudy. Po przedstawieniu mamusie zabrały do domu swe pociechy, które długo będą żyły pod wrażeniem swych występów.

Z SALI SĄDOWEJ.

— KRADZIEŻ. U Stanisława Modrzyńskiego w ulicy Szpitalnej znalazła Policja metr wałków, przywiezionych z lasu państwowego

bezpłatnie. Modrzyński schował wałki pod łóżko, lecz nasza ciekawa policja i tam zabrała i wałki skonfiskowała, a Modrzyński znajdzie się za to przed sądem.

— AMATOR TYTONIU. Skończył się już sprzęt tytoniu. Plantatorzy odstawił tytoń do Grudziądza, ale jeden z plantatorów Zuchot z Orzechówka pomyślał sobie, że dobrzeby było zostawić sobie trochę tytoniu do fajki. No i zostawił sobie aż pół centnara. Aż tu nagle przyszła rewizja i tytoń się znalazł. Plantatora czeka dotkliwa kara, napewno przewyższająca wysokość kwoty otrzymanej za tytoń.

— KRADZIEŻ PODKŁADÓW. Sikorska pracowała kiedyś u Panterowej Pelagii w Chelmoncu i razu pewnego wybrały się obie wieczorem na „połów“ podkładać kolejowych, leżących na dworcu w Chelmoncu. Nie miały jednak szczęścia, gdyż złapał je strażnik. Sikorska skazana została za „pomaganie“ na jeden tydzień aresztu z zawieszeniem na dwa lata. — Od kosztów postępowania została uwolniona.

— WOJOWNICZE ZAPĘDY P. BRONISŁAWY. P. Bron. Neumerowa z Kowalewa zanosła ubranko do szycia do p. Maceluchowej. Gdy p. Maceluchowa zażądała za poprzednio wykonaną robotę 2,75 zł. p. Neumerowa ni stąd ni z owąd obraziła się i zażądała zwrotu materiału a ponieważ Maceluchowa oddać przedzej nie chciała, aż dostanie pieniądze, postanowiła Neumerowa rozmówić się z Maceluchową. Wybrała się tedy wieczorem o godz. 9.30 do p. Maceluchowej. Ponieważ brama już była zamknięta zaczęła klaskać pod oknami. P. Maceluchowa, nie przeczuwając nic złego, zeszła na dół z sąsiadką p. Szydłowską, trzymając lampę w ręce. Gdy tylko Szydłowska drzwi otworzyła wpadła jak burza p. Bronisława z krzykiem: „Ty psia krew złodziejko, ja ci pokażę“ i złapałszy Maceluchową za bujną czuprynę, przycisnęła ją do ziemi i zaczęła okładać jakimś twardym przedmiotem, gdzie się dało.

W tej chwili lampa spadła i w sieni zapłonęła ciemność. Na krzyk i brzęk tłuczonej lampy wyszła z lampką córka Szydłowskiej, oraz Elzanowska. Neumerowa zobaczywszy świadków, stropiła się trochę i zaczęła się wycofywać do drzwi, ciągnąc Maceluchową za włosy. Dostawszy się do drzwi, a na miejscu została osekła do ostrzenia kos. Maceluchowa zbita i podrapana położyła się do łóżka, a „wojna“ stała się przedmiotem rozprawy sądowej.

W wyniku rozprawy sąd zaaplikował wojowniczej niewieście 14 dni aresztu z zawieszeniem na dwa lata, co może ostudzi na jakiś czas jej „bojowy“ temperament, a ponadto ponosić musi koszty postępowania i zwrócić kosztą oskarżycielce p. Maceluchowej.

TYDZIEŃ KSIĄŻKI POLSKIEJ.

Z inicjatywy Ministertwa W. R. i O. P. i w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych odbędzie się w całej Polsce w czasie od 26 listopada do 3 grudnia 1933 r. — „Tydzień Książki Polskiej“ pod protektorem Pana Prezydenta R. P. Mościckiego, Pana Marszałka Piłsudskiego i Pana Premiera Jędrzejewicza.

Celem połączenia się z akcją Komitetu Głównego z Warszawy i Wojewódzkiego z Torunia, oraz celem zorganizowania Komitetu Powiatowego w Wąbrzeźnie wskutek inicjatywy Pana Starosty Kalksteina odbyło się w czwartek 23 bm. zebranie organizacyjne, na którym prezeska T. C. L. p. Helena Żuralska oświadczyła,

że miejscowy Zarząd T. C. L. częściowo już do wykonania tej akcji przystąpił, organizując w dniu 22 bm. wieczór towarzyski z tańcami, będący udatną propagandą na rzecz T. C. L. i jego zamierzeń. Ponadto w mieście wywieszono szereg napisów zachęcających do zainteresowania się książką i czytelnictwem.

Wobec powyższego oświadczenia uchwalono, aby tworząc Komitet Powiatowy powołać w skład jego cały zarząd T. C. L. oraz wszystkich obecnych na zebraniu organizacyjnym.

Do Komitetu Wykonawczego wybrano wszystkich członków Zarządu T. C. L. a ponadto ks. prob. Zakrysia, Red. „Głosu Wąbrzeskiego“, p. B. Szczukę, Dyr. gimn. p. Bulandę, kier. szkoły powsz. męsk. p. Należca i kier. szkoły powsz. żeńskiej p. Waclawskiego.

Przewodnictwo Komitetu Powiatowego powierzono Prezesce T. C. L. p. Żuralskiej a na jej wniosek honorowym prezesem obrano p. Starostę Kalksteina.

Komitetowi Wykonawczemu życzymy jak najlepszych rezultatów i wyrażamy przekonanie, że całe społeczeństwo polskie w Wąbrzeźnie zainteresuje się polską książką i czytelnictwem i w odpowiedzi dla każdego sposób przyczyni się do tego aby „Tydzień Książki Polskiej“ przyniósł Państwu Polskiemu i Narodowi duchowy wzgl. umysłowy pożytek.

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY

Notowania z dnia 22 listopada br.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg.

Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Zyto	14,25—14,50
Pszenica	18,25—18,75
Jęczmień browarowy	14,50—15,50
Jęczmień przemiałowy	12,75—13,00
Owies	13,00—13,25
Mąka żytnia 65 proc.	21,00—21,75
Mąka pszenna 65 proc.	30,00—32,00
Otręby żytnie	10,00—10,50
Otręby pszenne	9,75—10,25
Otręby pszenne grube	10,25—10,75
Rzepak	33,00—35,00
Rzepak zimowy	35,00—37,00
Peluszka	13,00—14,00
Groch polny	17,00—19,00
Groch Wiktorja	22,50—24,50
Groch Folgera	22,00—24,00
Seradela nowa	13,00—14,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	90,00—100,00
Koniczyna biała	80,00—100,00
Koniczyna czerwona	160,00—190,00
Ziemniaki jadalne	2,50—3,25
Ziemniaki fabr. za kg. %	15½
Makuch lniany	19,00—20,00
Makuch rzep.	15,00—16,00
Makuch słonecz.	19,00—20,00

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: Alfons Szczuka — Wąbrzeźno. Mickiewicza 1.

HOTEL ROYAL

WARSZAWA, Chmielna 31
telefon od 556-80 do 556-85

znajduje się blisko GŁ. DWORCA
(300 metrów t.j. 2 minuty)

Posiada wszelkie udogodnienia jak :

wodę bieżącą ciepłą i zimną, telefon w pokojach, telefon międzymiastowy, windę, wanny i usługę restauracyjną. Bezpłatny garaż przy hotelu.

UWAGA: Każdy z Szan. Gości otrzymuje kartę rabatową, na mocy której po przemieszkaniu 9 dni (jednorazowo lub z przerwami) uzyskuje tytułem premji

10-tą dobę bezpłatnie

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 28 listopada br. o godz. 10-tej przed poł. sprzedawca będe w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę przy ul. Wolności nr. 10.: 2527/33

kanape, 2 fotele, stół, stojaki do kwiatów, biurko z zegarem, 3 fotele koszykowe, szafę do ubrań, bielizniarkę, kanapę, stół, 2 małe stoliki, stojak do kwiatów.

(—) Głowczewski, komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.

NADSZEDŁ

nowy transport obuwia jak również
śniegowców
i kaloszy

znanej firmy
MINERVA

Ceny ze względu na obecny kryzys
bardzo przystępne.

Firma Salamander
Hallera 2 Hallera 2
ZIELIŃSKI

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 28 listopada br. o godz. 10-tej sprzedawca będe najwięcej dającym za gotówkę u p. Mendla Motyla w Golubiu Rynek: 308/33

100 mtr. materiału na ubrania i 15 par półbutów męskich — w łącznej wartości szacowania 1,200 zł.

Przedmioty oglądać można przed licytacją.
(—) Litwin, Komornik Sądu Grodzkiego w Golubiu

Uczeń

szewski może się zgłosić
Fr. Muzalewski
mistrz szewski
KOWALEWO

Suche drewno

opałowe jest tanio do sprzedania. Na zamówienie dostarczam furmankę do domu.

Mederski
Tartak parowy tel. 40

Sprzedam

11 morg. gospodarstwo. Cena podług nogdy.

Fr. Chojnacki
Wąbrzeźno wyb. pod Frydrychowo

Pokój

umeblowany z całym utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia.

Kościuszki 9. II. piętro

Do 1000 zł

miesięcznie
zapewniamy energicznym osobom

Informacyj udziela
T-wo Bankowe
Grodno ul. Hoowera 9

Jedno piętro

DOM
wolny od lokatorów jest
zaraz do sprzedania
Grudziądzka 15a

10 kop

suchych szprych sprzeda
Pick Łabędź
pow. Wąbrzeźno

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 27 listopada br. o godz. 2.30 po poł. sprzedawca będe w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę u p. A. Rudnickiego w Gzikach: 3213/33

stóg żyta około 150 ctr. — oszacowany na 900,— zł. i stóg pszenicy.

(—) Głowczewski, komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.

W niedzielę 26. bm. w sali w Ryńsku odbędzie się

Zabawa taneczna

na którą uprzejmie zaprasza

ZARZĄD

Sala dobrze ogrzana — Początek o godz. 19-tej — Przygrywać będzie orkiestra doborowa